

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Institutionen för informatik

Internet och äldre

– Äldres internetanvändande och viktiga faktorer för medverkan i utvecklingen av internettjänster

Kandidatuppsats 15 hp, kurs Välj ett objekt.

Författare: Lisa Genblad
Felicia Sten

Handledare: Magnus Wärja

Examinatorer: Björn Svensson
Anders Svensson

Internet och äldre: Äldres internetanvändande och viktiga faktorer för medverkan i utvecklingen av internettjänster

Författare: Lisa Genblad och Felicia Sten

Utgivare: Inst. för informatik, Ekonomihögskolan, Lund universitet

Dokumenttyp: Kandidatuppsats

Antal sidor: 98

Nyckelord: Äldre, Internetanvändning, Digitalisering, Internettjänster

Sammanfattning (Max. 200 ord):

Sverige är ett informationssamhälle där tjänster och funktioner digitaliseras med hjälp av ny teknik och internet. Trots att den digitala klyftan som uppstått av digitaliseringen har krympt, då fler äldre idag använder sig av internet, så är fortfarande den största gruppen som står utanför informationssamhället och digitaliseringen äldre. Med hjälp av modellen Diffusion of Innovation skapas förståelse för att all innovation kräver en antagandeprocess och att äldre personer kan kategoriseras i den sena antagandegruppen "Laggards". Uppsatsen undersöker hur äldres internetanvändning ser ut och de bakomliggande faktorerna som är viktigt för att äldre personer använder nya internettjänster. Undersökningen utfördes genom att skapa en undersökningsmodell byggd på tidigare forskning kring ämnet där de huvudsakliga faktorerna för äldres internetanvändning sammanfattades. Dessa är följande: Förutsättning, Samhällsförändring och Inställning. Undersökningsmodellen användes sedan som grund när vi djupintervjuade sex äldre personer. Resultatet och slutsatsen för vår uppsats blev att äldre idag har en positiv inställning till internet och använder det främst för att det förenklar vardagen och uppfyller behov. De viktigaste faktorerna för att äldre ska följa med i utvecklingen av internettjänster är: stöd, behov, positivitet, intresse och lättillgänglighet.

Innehåll

1	Introduktion.....	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Problemområde	2
1.3	Forskningsfråga.....	2
1.4	Syfte	3
1.5	Avgränsningar	3
1.5.1	Äldre.....	3
1.6	Struktur.....	3
2	Litteraturgenomgång.....	4
2.1	Digital förändring i Sverige.....	4
2.1.1	Digitalisering.....	4
2.1.2	Digitala klyftan.....	4
2.2	Statistik om internet och internetjänster.....	5
2.2.1	Hur internetanvändandet förändrats	5
2.2.2	Åldersgrupper och internetanvändning	6
2.3	Äldre och internet.....	8
2.3.1	Vad använder äldre internet till.....	8
2.3.2	Fördelar av äldres internetanvändning.....	9
2.3.3	Förutsättningar för att internetanvändande.....	9
2.3.4	Förståelse för äldres acceptans	12
2.4	Faktorer som främjar internetanvändande.....	13
2.4.1	Motivation	13
2.4.2	Behov	13
2.4.3	Intresse	14
2.4.4	Social kontakt.....	14
2.4.5	Stöd och utbildning	14
2.5	Sammanfattning av teori	15
2.5.1	Förutsättningar	15
2.5.2	Samhällsförändringar	16
2.5.3	Inställning.....	16
2.5.4	Modell för litteratursammanfattning	17
3	Metod.....	18
3.1	Metodval.....	18
3.2	Statistik.....	18

3.3	Litteratur.....	19
3.4	Modeller och ramverk	19
3.5	Vår undersökningsmodell	19
3.6	Urval.....	21
3.7	Intervjustruktur.....	22
3.8	Etiska aspekter.....	22
4	Resultat	23
4.1	Förutsättning.....	23
4.1.1	Utbildning/Yrke	23
4.1.2	Ekonomi	24
4.1.3	Internettillgänglighet	25
4.1.4	Stöd av andra.....	25
4.2	Samhällsförändring	27
4.2.1	Behov	27
4.2.2	Tvång.....	28
4.2.3	Social kontakt.....	28
4.2.4	Digitalisering.....	29
4.3	Inställning.....	30
4.3.1	Motivation	30
4.3.2	Känsla.....	31
4.3.3	Attityd.....	32
4.3.4	Intresse	33
5	Diskussion.....	35
5.1	Förutsättning.....	35
5.2	Samhällsförändring	36
5.3	Inställning.....	38
6	Slutsats	40
6.1	Förslag på vidare forskning.....	41
7	Appendix.....	42
7.1	Intervjuguide.....	42
7.2	Transkribering	43
7.2.1	Intervju 1	
7.2.2	Intervju 2:	
7.2.3	Intervju 3:	
7.2.4	Intervju 4:	
7.2.5	Intervju 5:	

7.2.6 Intervju 6
Referenser.....

Förkortningar

IIS - Internetstiftelsen i Sverige

SCB - Statistiska Centralbyrå

Figurer

Figur 2.1: Hur kunniga olika generationen känner sig inför datorkunskap (Findahl, 2010, s.26)	12
Figur 2.2: Adopters categorization on the basis of innovativeness (Rogers, 1995, s.247).....	13
Figur 2.3: 40-talister och deras utbildning och dataanvändning (Findahl, 2010, s 12)	16
Figur 2.4: Egenskapad modell över litteratursammanfattning: Faktorer för äldres internetanvändning	18

Tabeller

Tabell 2.1: Andel personer som har tillgång till internet i hemmet, (SCB 2016c)	6
Tabell 2.2: Andel personer som använt internet i stort sett varje dag, (SCB 2016b).....	7
Tabell 2.3: Äldres användning av mobilt BankID (Davidsson & Findahl, 2015b)	7
Tabell 2.4: Facebooks användning hos äldre (Davidsson & Findahl, 2015d)	8
Tabell 2.5: Äldres tillgång till surfplatta (Davidsson & Findahl, 2015a).....	8
Tabell 3.1: Undersökningsmodell	21
Tabell 4.1: Resultat för utbildning/yrke	24
Tabell 4.2: Resultat för ekonomi.....	25
Tabell 4.3: Resultat för internettillgänglighet	26
Tabell 4.4: Resultat för stöd av andra.....	27
Tabell 4.5: Resultat för fysisk /psykisk förmåga.....	27
Tabell 4.6: Resultat för behov	28
Tabell 4.7: Resultat för tvång	29
Tabell 4.8: Resultat för social kontakt	30
Tabell 4.9: Resultat för digitalisering.....	31
Tabell 4.10: Resultat för motivation	32
Tabell 4.11: Resultat för känsla.....	33
Tabell 4.12: Resultat för attityd.....	34
Tabell 4.13: Resultat för intresse.....	35

1 Introduktion

I denna första del av uppsatsen kommer bakgrund, problemområde, syfte och frågeställning presenteras. Sedan definieras avgränsningar där vi beskriver vad vi valt att inte undersöka i studien. Till sist finns ett stycke där struktur för uppsatsen visas.

1.1 Bakgrund

Sveriges samhälle är till stor del ett informationssamhälle. I takt med digitaliseringens utveckling, förändras även samhället och många aktiviteter samt tjänster sker idag på internet genom internetjänster. (Findahl, 2010) Detta leder till att personer som inte använder internet eller inte följer med i utvecklingen av applikationer på internet har svårt att ta del av viktig information och aktiviteter som inte längre sker fysiskt. De redan informerade personerna blir mer informerade och de mindre informerade personerna blir mindre informerade. Idag är det 65 procent av Sveriges befolkning som känner sig delaktiga i informationssamhället, 35 procent gör det inte (Davidsson och Findahl, 2015c). Detta har lett till att en digital klyfta har uppstått mellan dessa grupper, där särskilt de äldre generationerna i samhället drabbats. Personer som inte vill använda eller saknar möjlighet till att använda internet privat eller till sitt yrke kan inte ta del av de fördelar som finns med ett informationssamhälle och ett internetanvändande. Istället drabbas de av negativa konsekvenser som att hamna utanför digitaliseringen. (Jan A.G.M. van Dijk, 2016)

Den digitala klyftan mellan äldre och yngre har de senaste åren krympt då användningen av internet har förändrats och ökat hos de äldre. Det har skett en dynamisk förändring av de äldres internetanvändning och många fler äldre använder internet idag. Enligt SCBs undersökning var det inte förrän år 2009 majoriteten av äldre började använda internet, då hade de yngre åldersgrupperna varit vana internetanvändare i flera års tid (SCB, 2010). Då många äldre är sena med att börja använda internet finns det ett stort intresse för förståelse kring hur denna grupp drivs till att använda internet och internetjänster som sociala medier, underhållningsapplikationer och bank/betaltjänster (Findahl, 2010). Förståelsen är speciellt viktig för verksamheter som vill utveckla internetjänster anpassade för äldre, eller få äldre till att börja använda befintliga. Internetjänster och även elektroniska enheter som ingår i en persons internetanvändande och som inte håller måtten, når inte den äldre generationen i stort. Detta mönster förklaras från tidigare medier som TV, radio och telefoni där äldre åldersgrupper antog dessa tekniker senare än resten av befolkningen. (Findahl, 2010) Som tidigare nämnt har den digitala klyftan krympt (SCB, 2016a), vilket betyder att den äldre generationen idag har mer internettillgång och använder internet mer än tidigare (Hage, 2015). Men innehållet på internet fortsätter att utvecklas och

nya innovationer inom området tas ständigt fram. Det är därför viktigt att även äldre fortsätter sin utveckling med användandet av internet för att ha samma möjlighet att kunna utnyttja informationstekniken oberoende av förutsättning, samhällsförändring eller inställning.

1.2 Problemområde

Mer forskning behövs för att få ökad förståelse för äldres internetanvändning (Larsson, 2016). Tidigare forskning berör främst den digitala klyftan mellan yngre och äldre personer och har haft fokus på att identifiera resultatet av internetanvändning för äldre. Fördelarna av internetanvändning är stora, till exempel mindre social isolering och effektivare arbete (Jones et al., 2015) och det finns därför ett behov av att fortsätta att arbeta med att få äldre att använda internet och acceptera applikationer. Den forskning som gjorts på äldre och internet kan även på flera sätt ge en felaktig bild av att äldre inte kan hantera internet. Det har legat ett stort fokus på äldres bristande intresse, datorkunskaper och internetanvändande, när fokus borde legat på att identifiera faktorerna som får äldre att vilja använda internet och varför dem accepterar en applikation. (Chopik, 2016)

För Sverige som är ett informationssamhälle krävs det att vi möter allas krav, oberoende ålder, för möjligheten till ett lika internetanvändande och deltagande av samhället. I framtiden kommer personer som använder internet bli fler, det är del av demografin, men samtidigt kommer nya internettjänster på internet att utvecklas och nya utmaningar för äldre att uppstå. I takt med denna utveckling finns det inga tydliga riktlinjer för vad som är viktigt för att äldre ska följa med i utvecklingen av internettjänster. Vi anser att vi måste lära oss att anpassa internetanvändning efter äldres internetanvändningsbehov för att sedan kunna arbeta för den åldrande befolkningens välbefinnande och inte utesluta dessa ur informationssamhället. Genom detta kan vi få fler äldre att använda internet och även lära oss vad som är viktigt att tänka på vid utveckling av tjänster och applikationer på internet för äldre. Att klargöra hur äldres internetanvändning ser ut samt vilka faktorer det är som gör att de följer med i utvecklingen av internettjänster kommer förhoppningsvis göra så att nya innovationer kan spridas och implementeras till fler individer som kan gynnas. Denna kunskap kan ge ett långsiktigt värde som medför att färre personer hamnar utanför informationssamhället som idag.

1.3 Forskningsfråga

– Hur ser äldres internetanvändande ut och vad är viktigt för att äldre ska följa med i utvecklingen av internettjänster?

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att klargöra hur äldre idag använder sig av internet och vad äldre använder internet till. Vi vill presentera de drivande faktorerna som finns för ett antagande av nya internetjänster hos äldre.

1.5 Avgränsningar

Undersökningen avgränsas till sex intervjuer med personer som är mellan 69 till 80 år med liknande internetbakgrund. Vidare kommer uppsatsen behandlas ur ett icke tekniskt perspektiv då fokus ligger på att klargöra relationen och faktorerna mellan människa och internet.

1.5.1 Äldre

Enligt SCBs rapport (2016a) definieras äldre som personer mellan 65 till 85 år, vilket det även kommer göras i uppsatsen. Vi är medvetna om att när vi pratar om denna grupp finns det risk för generalisering. Ur denna grupp är ett stort antal födda under 1940-talet. Statistik från SCB klargör att dessa personer har genomgått eller genomgår en förändring när det handlar om internet. Denna grupp har växt mest som internetanvändare sedan år 2003. (SCB, 2016a)

1.6 Struktur

Uppsatsen inleds med en introduktion där bakgrund, problemområde och syfte för studien presenteras. Efter detta redovisas vår forskningsfråga och uppsatsens avgränsningar. Uppsatsen fortsätter sedan med en djupgående litteraturgenomgång, vars syfte är att i detalj beskriva tidigare forskning och undersökningar som är relevant till vår studie för att sedan kunna sammanfatta en teoretisk tabell. Vidare beskrivs utförandet för vår studie i metodkapitlet där vi motiverar val av teknik för data- och empiriinsamling. Efter metodkapitlet redogör vi för resultat i en sammanfattning som tas vidare till diskussionen. När data och resultat analyseras avslutas uppsatsen med en slutsats kring vår studie och svar på vår forskningsfråga.

2 Litteraturgenomgång

I litteraturgenomgången kommer bakgrundsinformation och data att presenteras om ämnet internetanvändning och äldre. Avsnittet går igenom hur Sverige ser ut idag med digitalisering, den digitala klyftan och hur internetanvändandet ser ut mellan åldersgrupper.

2.1 Digital förändring i Sverige

Avsnittet förklarar samhällets internetutveckling och digitalisering. Här definieras den digitala klyftan, vad som skapat den och hur den förändrats.

2.1.1 Digitalisering

I takt med att allt fler tjänster digitaliseras, gör samhället också det. Internet är inte längre endast en hobby för att till exempel hitta information, utan har blivit en del av vardagslivet i det svenska samhället. Att använda sig av internet kan vara ett kostnadseffektivt tillvägagångssätt för verksamheter att tjäna pengar, så många väljer att erbjuda sina tjänster på internet. (Findahl, 2010) Den snabba utvecklingen av internet har gjort så att det ständigt kommer nya tjänster och applikationer. Dessa tjänsters livstid är beroende av hur nöjd användaren är. När en användare inte är tillfredsställd med en tjänst tenderar användaren att sluta använda den och tvärtom om med en nöjd användare. (Choi, Kim & Kim, 2011)

Digital utveckling av samhället gynnar generellt alla personer i Sverige. Tjänster blir smidigare, mer lättillgängliga och utbudet blir större. Personer som inte har samma möjligheter att använda dessa digitala tjänster kan dock möta en annan sida av utvecklingen. Enligt FN-konventionens rättigheter så får ingen stängas ute från tjänster för att de inte har rätt elektronisk utrustning som till exempel Mobilt BankID. Trots denna konvention är det flera icke-digitala tjänster som skärs ner som en konsekvens av digitaliseringen, detta medför att en form av tvång för användning av internet uppstår. (Sveriges Konsumenter, 2016)

2.1.2 Digitala klyftan

År 1990 definierades den digitala klyftan mellan äldre och yngre människor. Digitala klyftan beskriver avståndet mellan personer som använder och personer som inte använder nya former av informationsteknik, såsom internet. Den digitala klyftan är en konsekvens av digitaliseringen och har skapats på grund av flera olika faktorer. (Jan A.G.M. van Dijk, 2016) En tydlig faktor är skillnaden mellan attityder och känslor bland personerna. Äldre jämfört med yngre har ofta lägre självförtroende och lågt förtroende när det kommer till ny teknik och antar därför inte den lika snabbt som yngre. (Boulton-Lewis et al., 2007) En annan faktor där äldre

skiljer sig från yngre generationer är att de inte skaffade sig kunskap om eller tillgång till internet lika snabbt som när de yngre gjorde det. (Jan A.G.M. van Dijk, 2016) Digitala klyftan har skapat konsekvenser för de äldre då de inte kan ta del av aktiviteter som sker med IT och internet lika mycket som yngre (Boulton-Lewis et al., 2007).

Ny forskning visar att den digitala klyftan har krympt de senaste åren. Användningen av internet hos äldre personer är mer populär idag än tidigare och idag är det mer än dubbelt så många fler äldre som använder internet än för tio år sedan. (Chopik, 2016) Idag är antalet internetanvändare i åldersgrupperna för äldre och yngre nästan lika stora. (SCB, 2016a)

Vilka som använder internet och hur stor klyftan är skiljer sig dock i olika länder runt omkring i Europa. Enligt Ulli Samuelsson (2014) finns det en relation mellan hur många som använder sig av internet i ett land och hur stor skillnaden är mellan de frekventa användarens ålder. Desto vanligare internetanvändningen är i ett land, desto mindre blir dess digitala klyfta. Dock är ungdomar och yngre vuxna fortfarande de mest frekventa användarna av internet. I länder som till exempel Danmark, Finland och Island är digitala klyftan som minst. Estland, Lettland och Litauen är tre länder där skillnaden är som störst i Europa. Detta beror på tillgången till internet, pengar samt invånarnas utbildning, detta stärker vikten av att det finns fler faktorer än ålder som spelar roll för äldres internetanvändande. (Samuelsson, 2014)

Sverige arbetar för att minska den digitala klyftan. Äldre har det svårare än yngre att hantera internet. Trots att Sverige sedan 2000 har arbetat aktivt för att minska den digitala klyftan så finns den kvar. Detta beror på faktorer som att äldre inte är uppväxta med teknologin och är inte lika bekväma inom området. Äldre jämfört med yngre har svårare att anpassa sig efter de nya förändringar, så även för internet. (Larsson, 2016)

2.2 Statisk om internet och internettjänster

Denna del presenterar sammanställd statistik från Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning: Privatpersoners användning av dator och internet. Datan förklaras med text och tabeller för att ge en klar bild över hur internetanvändningen förändrats sedan år 2003. Annan statistik presenteras sedan kring olika åldersgrupper och internetanvändande.

2.2.1 Hur internetanvändandet förändrats

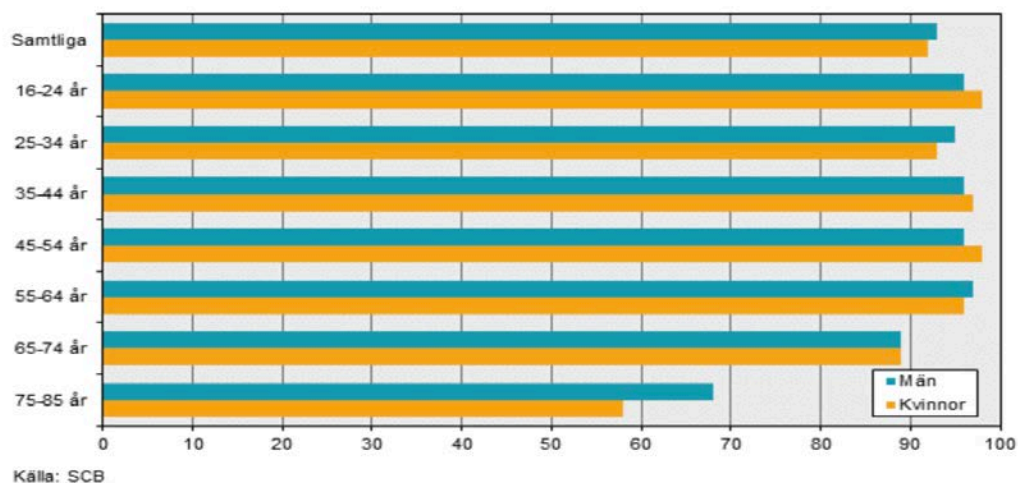
Allt fler svenskar har tillgång till internet. I SCBs årliga rapporter kan det utläsas hur förändring har skett de senaste åren och även hur samma grupp personer åldrats och samtidigt ökat sin internetanvändning. Mellan åren 2003 till 2009 skedde den största förändringen med internet för personer mellan 55 till 74 år. Från att 40 procent i den gruppen hade internettillgång till 70 procent. Under 2009 ändrades åldersgrupperna i SCBs undersökningar. Åldersgruppen 55 till 74 delades upp i två grupper: 55 till 64 år och 65 till 74 år. (SCB, 2010)

År 2010 var det 58 procent av personer mellan 65-74 år som hade internettillgång. År 2016 har de flesta personer i denna grupp gått över till den äldsta åldersgruppen som SCB (2016a) undersökte som var personer mellan 75-85 år. 62 procent av dessa personer hade internettillgång hemma.

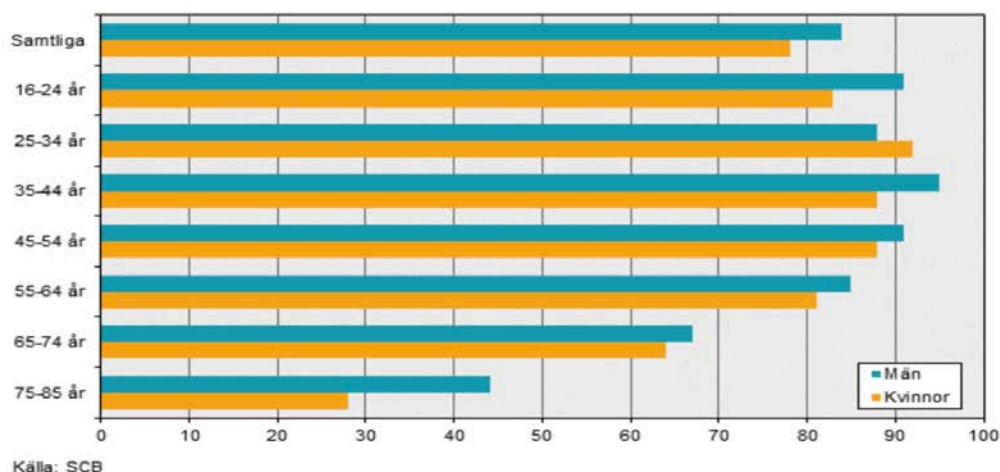
2.2.2 Åldersgrupper och internetanvändning

Statistiken från SCB (2016a) visar även att internetökningen har ökat hos Sveriges befolkning från 2003 tills idag. Nedan visas de hur de olika åldersgruppernas tillgång och internetanvändning ser ut idag.

Tabell 2.1. Andel personer som har tillgång till internet i hemmet 2016, (SCB, 2016c)

Tabell 2.2. Andel personer som använt internet i stort sett varje dag 2016, (SCB, 2016b)

Siffrorna från SCBs undersökningar från 2003 till 2016 visar som nämnt en tydlig ökad internettillgång hos hela befolkningen i Sverige. De äldsta åldersgrupperna är dem som har ökat sin internettillgång som mest de senaste åren men är fortsatt den minsta grupp som använder internet jämfört med de andra. (SCB, 2016a). Ökad internettillgång är ett svar på digitaliseringen i Sverige. Som tidigare nämnt om digitalisering, av Findahl (2010), så blir allt fler tjänster förflyttade från fysisk form till elektronisk. Även allt fler betalningar sker på internet och nya betaltjänster kräver tillgång till internet och nya applikationer. Många äldre jämfört med resterande befolkningen i Sverige använder inte dessa nya internetjänster. Två vanliga exempel är e-legitimation och Mobilt BankID. Nedan visas tabeller över uppdelningen av digitala tjänster, sociala medier och även elektroniska enheter för att redovisa äldres användning av dessa år 2015. (Davidsson och Findahl, 2015b)

Tabell 2.3 Äldres användning av Mobilt BankID (Davidsson och Findahl, 2015b)

Ålder	Procent
Alla åldrar	49
66 till 75 år	17
76 år och uppåt	4

Även vid användandet av sociala medier är det tydligt att äldre har ett mindre användande jämfört med resterande åldersgrupper. Facebook är det mest populära social mediet i Sverige, och av alla åldrar använder 70 procent i Sverige Facebook. (Davidsson och Findahl, 2015d) Nedan presenteras en tabell om Facebook som visar att personer från 66 år och uppåt använder Facebook mindre än genomsnittet av befolkningen.

Tabell 2.4. Facebooks användning hos äldre (Davidsson och Findahl, 2015d)

Ålder	Procent
Alla åldrar	70
66 till 75 år	50
76 år och uppåt	30

Även användandet av olika enheter skiljer sig över olika åldrar. Av hela Sveriges befolkning har 59 procent tillgång till en surfplatta, till exempel iPad. (Davidsson och Findahl, 2015a) Tabellen nedan visar att antalet äldre som har tillgång till en surfplatta är betydligt färre.

Tabell 2.5 Äldres tillgång till surfplatta (Davidsson och Findahl, 2015a)

Ålder	Procent
Alla åldrar	59
66 till 75 år	35
76 år och uppåt	15

Trots att internet är viktigt för en stor del av befolkningen är det 29 procent av Sveriges befolkning över 12 år som anser sig själva inte vara särskilt kunniga eller inte alls datakunniga. Denna grupp består mest av äldre, där 51 procent är 66 till 75 åringar och 76 procent är 76 år och uppåt. (Davidsson och Findahl, 2015c)

2.3 Äldre och internet

Avsnittet beskriver forskning om äldre och internet. Vidare berörs vad äldre använder internet till, vad resultat av internetanvändandet blir och fördelar samt nackdelar presenteras. Förutsättningar för internetanvändandet presenteras, samt teorier om äldres acceptans. Med teorin Diffusion of Innovation skapas förståelse till vårt ämnes koppling till informationssystem och inte främst för att få ytterligare förståelse för gruppen äldre.

2.3.1 Vad använder äldre internet till

Som vi tidigare nämnts berör befintlig forskning om äldres internetanvändande till stor del hur många äldre som använder internet och för vilket ändamål (Chopik, 2016). Gatto och Tak, (2008) berättar att äldre främst använder internet till kommunikation, underhållning och informationssökning (Gatto och Tak, 2008). E-mail och chatsidor för att kommunicera med vänner är vanliga aktiviteter (Boulton-Lewis et al., 2007), medan E-handel är en av de mindre vanliga aktiviteterna för äldre (Samuelsson, 2014). Det finns även tydliga mönster för vilka internetsidor äldre väljer att besöka. Äldre använder främst hemsidor som är välkända och som gärna har rekommenderats av släkt eller vänner. Trots den osäkerheten som finns hos äldre råder knappt någon tendens till källkritik på sidorna de besöker. (Gatto och Tak, 2008)

Ändamålet för internet varierar även beroende på den äldres ålder. De äldre användarna använder internet mest till uppgifter som anses vara viktiga och är kopplade till arbete eller bostad och mindre som nöjeskälla. Vad som skapar dessa skillnader kan som nämnts vara ålder, men

det finns även faktorer som inte är kopplade till användarens ålder, till exempel utbildningsnivå, socialt umgänge och yrke. Dessa faktorer kan göra att två jämnåriga med olika bakgrunder använder internet till olika ändamål och grader. (Samuelsson, 2014)

2.3.2 *Fördelar av äldres internetanvändning*

Idag använder många äldre internet dagligen. Att den digitala klyftan minskat och att äldre personer använder internet i större utsträckning resulterar i att de blir mindre isolerade och känner sig mindre ensamma. Äldre som använder av internet känner sig mindre uteslutna från samhället och får bättre hälsa, till skillnad från de som inte använder sig av internet. (Chopik, 2016) Att minska social isolering för äldre bör vara en hälsofråga då den fysiska och psykiska hälsan förbättras med ökad internetanvändning (Jones et al., 2015). Hälsofördelarna är stora och det finns därför ett starkt behov av att fortsätta att arbeta med att få äldre att använda internet och sociala nätverk (Larsson, 2016).

Chopiks (2016) teori om fördelarna för internetanvändning för äldre liknar andras. Gatto och Tak (2008) talar om resultatet för de äldre som använder internet. Gatto och Tak menar att stort fokus borde ligga på att lära äldre att använda internet då äldre kan dra stor nytta av detta. Äldre kan lättare få tillgång till underhållning, information och känner sig mindre ensamma med internet eftersom de kan ha bättre kontakt med vänner och familj genom sociala nätverk. (Gatto och Tak, 2008) Hage (2015) stödjer denna forskning genom att förespråka att ett socialt nätverk över internet är ett perfekt sätt för äldre att öka sin sociala anslutning till omvärlden. Äldres hälsa förbättras även genom att vara mer socialt aktiv eftersom ensamma personer upplever ökad stress, ångest och låg självkänsla. Med internet kan äldre motverka detta. (Hage, 2015) Nära relationer med andra människor är en stor faktor för bättre fysisk hälsa och välbefinnande (Chopik, 2016).

Även Ellinor Larsson (2016) och Jones et al., (2015) fick samma slutsats av sin forskning som författarna ovan. Resultatet av äldres internetanvändning är:

- Minskad ensamhet och sociala kontakter ökas.
- Bättre kommunikation med familj och vänner.
- Bättre fysisk och psykisk hälsa.
- Större delaktighet i samhället.
- Ökad självförtroende, känna att de kan hantera och ha mer kontroll över sina liv.
- Bredare perspektiv på världen.
- Ökad känsla av underhållande och tillfredsställande.

2.3.3 *Förutsättningar för att internetanvändande*

Äldres lägre nivå av internetanvändare än yngre personer kan förklaras med att äldre har andra förutsättningar inför ny teknik. En studie (Boulton-Lewis et al., 2007) visar resultatet att äldre har förmåga att lära sig ny teknologi men att äldre behöver mer tid vid inläringen än yngre

människor. Äldre är mindre exakta, noggranna och har större förmåga att glömma bort det som de lärt sig eller gjort. Äldre kan också begränsas vid aktiviteter då det ibland krävs erfarenhet av användning av internet och digitala tjänster för att förstå dessa utan hjälp (Larsson, 2016).

Det är främst äldre med tidigare teknikintresse som börjar använda internet aktivt. Detta intresse kommer ofta från tidigare utbildning eller yrke (Findahl, 2010). Dock är det inte självklart att det finns ett samband med teknikintresse och stort internetanvändande bland pensionärer. Trots teknikintresse kan det vara svårt för äldre att använda internet. Enligt Findahl (2010) beror detta på olika barriärer för äldre när de ska använda internet. Clark (2002) menar att barriären kan se olika ut och är relaterad till individens ålder och dess personliga behov. Dessa barriärer kan hindra äldre till att använda internet trots att de själva vill (Clark, 2002).

Gatto och Tak (2008) har genomfört en forskning där 58 stycken äldres fördelar och barriärer inför internetanvändning undersöktes. Resultatet förklarar de barriärer som är vanligast för äldres förutsättningar till att använda internet. Barriärerna från undersökningen är:

– Frustration. Faktorn som skapar störst frustration är den svaga förståelsen för datorutrustning och internetuppkoppling samt dess funktioner. Vissa talade om frustration med informations-sökning eller problem med att hitta tidigare hämtad information igen. Även oönskat spam, pop-ups, annonser, e-post eller pornografi som irriterande. (Gatto och Tak, 2008)

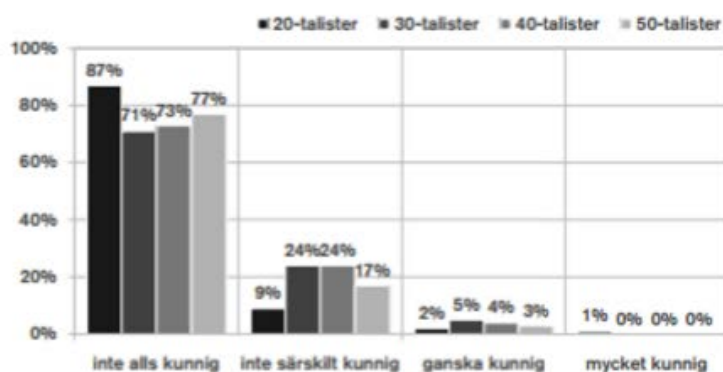
– Funktionella begränsningar. Psykiska eller fysiska hinder är en viktig faktor som kan skapa problem för användning av elektroniska produkter för äldre (Gatto och Tak, 2008). Design och utseende är stundtals otydligt. Detta förklaras med att personerna som designar hemsidor på internet är främst unga människor som inte alltid förstår de äldres behov. Dessa behov tyder på att åldersrelaterade funktionsnedsättningar såsom syn, hörsel, rörlighet och minnesförlust. (Boulton-Lewis et al, 2007) Ett exempel är tangentbordet som äldre kan ha svårt att hantera. Knapparna är små att trycka på och det kan vara svårt att se bokstäverna. (Clark, 2002) Utan att titta på ålder ser vi tydligt att funktionsnedsättning är en bidragande faktor som påverkar internetanvändning. År 2016 svarade 15 procent ja på SCBs undersökning att de hade någon form av funktionsnedsättning. En tredjedel av dessa menar att deras funktionsnedsättning skapar begränsningar vid internetanvändandet. (SCB, 2016) Som i SCBs rapport menar äldre med funktionella begränsningar i Gatto och Taks (2008) undersökning att det är jobbigt att använda en dator eller att vara inne på internet under en längre tid. När inte behoven täcks kan konsekvenser som förlust av förtroende, svårigheter i orientering och dåligt upptagande av information uppstå (Boulton-Lewis et al, 2007).

– Misstro. Misstro var också en bidragande faktor till att de äldre inte använde dator. Äldre litar inte på vissa hemsidor och informationssäkerheten där. De ville därför inte lämna privat information som resulterade i att de fick problem vid användandet. Flera äldre vågade inte heller söka sig ut på ställe dem inte varit på tidigare. (Gatto och Tak, 2008) Fortsättningsvis skriver SCB (2015) att frågor ställts om IT-säkerhet på internet detta år. Ungefär hälften av de som undersökts menar att de undviker internetsidor där man måste lämna personlig information.

Även Clark (2002) pratar om äldres tillit för internet som en tydlig barriär och att motivation för att bygga tillit saknas.

Utöver de barriärer som täckts tidigare i detta avsnitt har fler motståndsfaktorer mot internet identifierats genom teorin. Pengar är en faktor. Att ha tillgång till internet och att köpa en elektronisk enhet, som till exempel dator eller smartphone, är en kostnad som för flera äldre kan vara svår att motivera. Flera äldre uppger att internet är dyrt och påpekar att det inte bara en engångskostnad utan en kostnad att betala varje månad. (Findahl, 2010)

Självförtroende och negativa attityder är faktorer som kan hindra äldre och dess internetanvändning. Attityder och känslor hos äldre, som att känna sig för gammal eller att ha dåligt självförtroende är vanligt (Boulton-Lewis et al., 2007). Flera äldre påpekade i svenska internetstiftelsens (Findahl, 2010) rapport att de inte kunde handskas med internet på grund av för lite kunskap. Det var främst kvinnor som uppgav att dem inte behärskade varken datorer eller internet. Nedan visar figur 2.1 hur kunniga olika generationen känner sig inför datorkunskap. Diagrammet talar för att äldre känner att de är okunniga och visar på ett lågt självförtroende, vilket som förutsättning för internetanvändande. (Findahl, 2010)

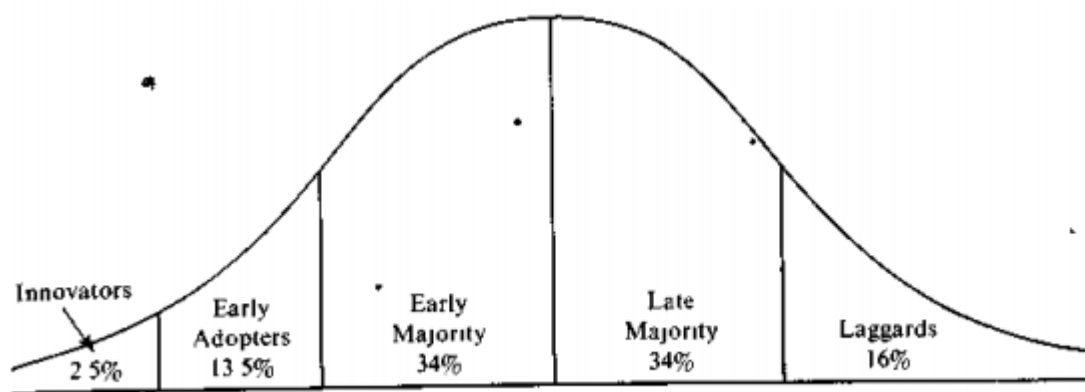
Figur 2.1. Hur kunniga olika generationen känner sig inför datorkunskap (Findahl, 2010, s. 26)

Robins, Trzesniewski, Tracy, Gosling och Potter (2002) bekräftar Findahls (2010) forskning med deras studie om en persons självförtroende genom hela livet. Deras studie visar att det redan på 1980-talet framgick att äldre vuxna fick lägre självförtroende vid 61 till 81 års ålder jämfört med när samma personer var 40 till 60 år. Lågt självförtroende medför att en person kan vara rädd inför nya situationer och avstår ofta att prova. Förutom känslan av ett dåligt självförtroende och att inte kunna använda internet har flera teorier talat om attityder äldre har gentemot ny teknik såsom internet. (Robins et al., 2002) En attityd är enligt uppslagsverket *Nationalencyklopedin* en bestående inställning som formats av erfarenheter och uttrycks i att man är för eller emot någonting. Forskning visar att så gott som allt som är okänt uppfattas komplicerat och kan skapa en negativ attityd. (Rosén, 2017) Det är när äldre står inför uppgifter som oöverkomliga som negativ attityd lätt uppstår och skapar ett motstånd hos den äldre (Findahl, 2010).

2.3.4 Förståelse för äldres acceptans

Det är viktigt att skapa förståelse för äldres acceptans och attityder. Äldres sena acceptans för teknologi stärks av Rogers teori från 1962 *Diffusion of Innovations* (Hages, 2015). Teorin visar på hur, varför och i vilken skala en ny teknologi sprids och kommuniceras mellan personer inom de gemensamma kanalerna. Olika användare har olika egenskaper som utgör sannolikheten till acceptans för ny innovation. Först och främst beror det på individuella personlighetsdrag, för det andra handlar det om användarens förmåga och motivation. Förmåga och motivation förändras från situation till situation till skillnad från personlighetsdragen. (Hoffmann, Probst & Christinck, 2007) Enligt *Diffusion of Innovation* går en användare igenom olika faser vid mötet av en innovation, till exempel vid nya digitala tjänster. Faserna sträcker sig som en process från att en användare får kunskap om innovationen till att användaren bekräftar innovationen. Under tiden uppstår attityder, beslut tas om acceptans och användaren börjar använda innovationen. (Hoffmann, Probst & Christinck, 2007).

Rogers teori om förståelse för användaren stöds av Larsson (2016) som skriver att det är viktigt att man förstår äldres nuvarande situation, som motivationen, upplevda hinder eller fördelar för att kunna utvecklas på internet. Denna förståelse är viktig för att få förståelse för hur man på lättast sätt kan få äldres acceptans till ett användande av nya innovationer i framtiden. Äldres beteendemönster vid acceptans för innovationer kan liknas med gruppen "Laggards", eftersläntare, i teorin *Diffusion of Innovation*. "Laggards" är de sista personerna i ett socialt system som tar sig an en ny innovation och utgör motsatsen till "Early adopters". (Hage, 2015) Kategorin identifieras genom att de har en motvilja och är misstänksamma till att testa nya saker då de oftast är mycket traditionella. "Laggards" tenderar att oftast vara de personer med lägst social status i samhället med mindre kontakt till omvärlden och vänner än majoriteten. (Rogers, 1995)

Figur 2.2. Adopters categorization on the basis of innovativeness (Rogers, 1995, s. 247)

Andra egenskaper som kategoriserar "Laggards" är enligt Abraham et al. (2004) att de ofta är långsamma på att anta ny teknik då de har stor brist för positiv motivation. Individer i gruppen "Laggards" har oftast lägre ekonomi än andra och vill därför inte riskera pengar på att köpa innovationer innan de har accepterats och testats av andra. (Uhl, Andrus & Poulsen, 1970)

2.4 Faktorer som främjar internetanvändande

Tidigare i litteraturgenomgången har faktorer som är viktiga för äldres internetanvändande berörts. I denna del kommer vi fördjupa de faktorer som påverkar äldres internetanvändning. Motivation, inställning, intresse och socialt stöd är de faktorer där vi hittat mest inom forskning och de presenteras nedan.

2.4.1 Motivation

Fler äldre personer är idag medvetna om fördelarna av internetanvändandet och vill därför börja använda nya internetjänster. Chopik (2016) Det är viktigt att vara medveten om fördelarna för att bli motiverad och hålla jämna steg, samt att ha rätt kunskaper och färdigheter för att använda IT-förändringarna i samhället (Larsson, 2016). Boulton-Lewis, Buys, Lovie-Kitchin, Barnett och David (2007) trycker på vikten för motivation vid nya innovation som en avgörande faktor för alla åldrar. De förklarar att äldre sällan till en början är motiverade för ett internetanvändande utan att deras intresse ligger istället i sin hälsa, säkerhet, fritid och sina nära. Det är inte förrän äldre kan koppla ihop dessa intressen med internet som de blir motiverade till att anta nya internetjänster. (Boulton-Lewis et al, 2007)

Äldre behöver själva vilja börja använda en ny applikation. Äldre känner inte motivation när de blir pushade till att använda internet och olika internetjänster, utan att resultatet kan bli tvärtom och det motsatta. Forskarna föreslår att utvecklare av sociala medier ska arbeta med att skapa hemsidor med enkla och tydliga gränssnitt för att bli mer anpassade för äldre. Dessa enklare verktyg kan öka de äldres motivation och få dem att känna sig mer bekväma med hemsidan. Vid den undersökning som gjorts av forskarna visar det sig att äldre personer föredrar enkla och starka knappar som "Gilla-knappen" på Facebook. Artikeln avslutar med att säga att det fortfarande krävs mer forskning kring motivationen för äldres internetanvändare. (Swayne, 2006)

2.4.2 Behov

En annan faktor som kan bidra till att äldre använder internet är att de förstår nackdelarna med ett liv utan internet. Av IISs undersökning om äldre och internetvanor skriver Findahl (2010) att nästan hälften av forskningsgruppen känner att de står utanför informationssamhället. Med internet kan de äldre ta del av samhället på ett sätt de inte kan annars. Dock är det väldigt få, endast en knapp fjärdedel av icke användare som kan nämna några nackdelar med att inte använda internet och internetjänster. De få nackdelar som nämns är att utebliven information, att det är svårt att ta del av funktioner som att betala räkningar och hyror. Även att det är svårare att hålla kontakt med sina vänner och släkt, speciellt barn och barnbarn som använder internet mycket. (Findahl, 2010)

2.4.3 *Intresse*

Som tidigare nämnt tillhör äldre gruppen “Laggards” och varför internet inte lockar alla äldre eller varför äldre inte vill anta nya internetjänster kan förklaras med att äldre inte har intresse för det. År 2010 var skälet till varför två av tre äldre inte använde internet att personerna inte var intresserade av det. De var nöjda med tv, tidning och radio och äldre hade inte lust att köpa en ytterligare dyr och krånglig teknik. (Findahl, 2010) Det visar även på vikten av att äldre förstår de positiva konsekvenserna av ett internetanvändande och internetjänster.

2.4.4 *Social kontakt*

Det sociala är viktigt för äldre. Det har visat sig att äldre vill hålla kontakt med sina vänner och bekanta genom internet. Äldre personer är den snabbast växande gruppen på sociala medier som till exempel Facebook och att detta är den största motivationen för äldres internetanvändande. Förutom att hålla kontakt med vänner använder äldre även sociala medier till att hitta likasinnade. Nyfikenhet är en annan faktor som kan motivera äldre till att använda sig av internet. Personer vill veta vad andra gör, så som barnbarn, gamla arbetskollegor eller grannar. (Swayne, 2006)

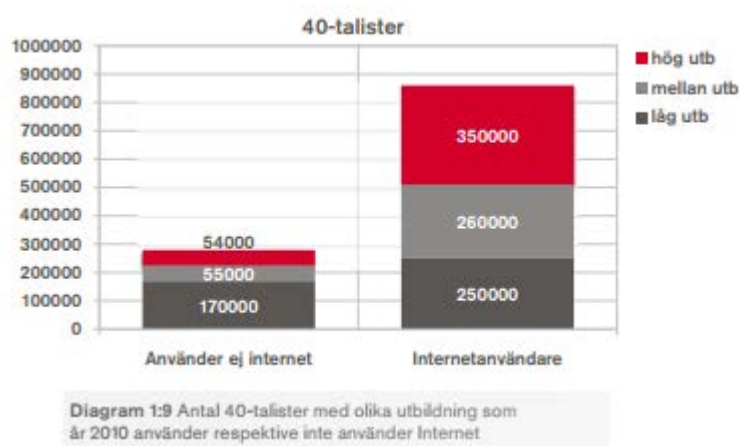
2.4.5 *Stöd och utbildning*

De äldre behöver ofta hjälp med tekniken. Det är till största delen den sociala faktorn som spelar roll om en äldre blir internetanvändare eller vågar prova nya tjänster. Släkt och vänner har stort inflytande. En intressant fråga kan vara hur internetanvändandet ser ut bland just släkt och vänner. Svaret är enligt denna artikel att 99 procent hade 2010 någon i sin närhet med internet och 85 procent hade till och med någon som kunde hjälpa med dem internet. (Findahl, 2010)

Forskning visar att äldre lär sig enklast vid situationer där en person lär en annan person. Bäst blir inläringen när en äldre lär en annan äldre. Kurser där äldre lär sig i klass som till exempel via datorföreningar eller via det lokala biblioteket finns också, dock kan inläring i större grupper vara svårare (Boulton-Lewis et al., 2007).

Digitala tjänster kräver mer av användaren. Digitaliseringen i samhället kräver att personer är agila och förändringsbara och som Chopik (2016), anser Larsson (2016) att äldre idag är det. Under en undersökning där äldre fick lära sig att använda en tjänst blev resultatet att de äldre var intresserade av att lära sig tjänsten då det kan hjälpa dem att hålla sig uppdaterade med den ökande digitaliseringen i samhället. Undersökningen bevisar att pensionärerna som deltog ville lära sig att hantera den nya digitalisering som sker och bli en del av informationssamhället. Detta är något positivt då digital kompetens för alla åldrar är avgörande för att kunna förstå de möjligheter och hinder som kommer med de digitala framstegen i samhället. (Larsson, 2016)

En annan faktor som inte är betingat med personlighet är utbildning. Jämfört med tidigare generationer har flera 40-talister en akademisk bakgrund och arbetat som tjänstemän under internetns genombrott år 1995. Under denna tid använde denna åldersgrupp internet i samma utsträckning som yngre personer genom sina arbeten. Idag finns det en tydlig bild över vilka i denna generation som använder respektive inte använder internet och det är de välutbildade och där främst män som använder internet. År 2010 använde fortfarande endast 250 000 stycken av de lågutbildade i undersökningsgruppen av Internetstiftelsen i Sverige internet. (Findahl, 2010). Nedan är ett diagram som visar i vilken grad olika personer, alla födda på 1940-talet, använder internet.

Figur 2.3. 40-talister och deras utbildning och dataanvändning (Findahl, 2010, s.12)

2.5 Sammanfattning av teori

Litteraturen ovan har mening att skapa grundläggande kunskaper och ge fördjupad bakgrund inom äldres internetanvändning. Genom att fokusera på teorin har vi nedan kunnat sammanställa tre olika huvudfaktorer som är viktig för hur äldres internetanvändning ser ut och för att de ska kunna vara med i utvecklingen av internetjänster.

2.5.1 Förutsättningar

Teorier menar att i vissa fall så har äldre viljan och förmågan att lära sig att hantera internet men de behöver mer utbildning (Larsson, 2016). Många äldre som är lågutbildade använder inte internet eller inte i samma utsträckning som högutbildade. I den äldre åldersgruppen är det främst välutbildade samt män som använder internet som sägs bero på att dessa personer har ofta haft kontakt med datorer och internet innan de blev pensionärer och området är därför inte lika okänt för dem. (Findahl, 2010)

Att ha ekonomin och tillgång till dator och internet är också förutsättningar för att kunna använda det. Rikare länder och befolkning har oftast en högre nivå av internetanvändare än andra länder, då dessa länder lättare kan erbjuda sin befolkning internetanslutning. (Samuelsson, 2014) Vidare menar teori att många äldre har någon i deras närhet som själva använder sig av internet och ger stöd (Findahl, 2010).

Fysiska och psykiska nedsättningar är vanliga hinder vid internet och datoranvändning för äldre (Gatto och Tak, 2008). Tangentbordet som kan vara svårt att hantera med små knappar (Clark, 2002) eller design på hemsidan kan göra det svårt för äldre med dålig syn att förstå. IT designern är ofta yngre och designar inte efter äldres förutsättningar. (Boulton-Lewis et al, 2007)

2.5.2 *Samhällsförändringar*

För äldre som idag lever i ett konstant förändrande samhälle är det viktigt att vara förändringsbar (Chopik, 2016). Viss teori menar att äldre är agila och vill förändras (Larsson, 2016) medan annan teorin visar att många äldre inte känner ett behov att förändras och använda ny teknik då de redan känner sig nöjda med den nuvarande tillvaron (Findahl, 2010). Annan teori menar att äldre blir tvingade att använda internet (Sveriges Konsumenter, 2016). Att inte använda internet kan dock vara svårt i dagsläget då fler och fler tjänster blir digitaliserade. Äldre blir nästan tvingade till att gå ut och använda internet trots att de inte känner sig bekväma med det. (Chopik, 2016) Även sociala nätverk och aktiviteter över internet som gör det lättare att kommunicera med familj samt vänner har gjort så fler äldre att använda internet (Swayne, 2016).

2.5.3 *Inställning*

Enligt fakta saknar många äldre motivation eller intresse till att börja använda en ny teknik Clark (2002). De har lågt självförtroende (Findahl, 2010) och känner rädsla inför IT och undviker därför att använda det (Robins et al., 2002). Frustration, misstro och ensamhet är andra negativa attityder och känslor från äldre som påverkar deras inställning. Äldre använder helst välkända sidor som de fått rekommenderat och är inte ofta källkritiska (Gatto och Tak, 2008). Vidare finns det flera undersökningar som visar att äldre visst är motiverade och vill lära sig internet och datorer samt vara en del av informationssamhället (Larsson, 2016). Dock finns det inga tydliga svar på vad denna motivation och intresse är eller bygger på samt om den är kopplad till de fördelar som finns utav ett internet och datoranvändande (Boulton-Lewis et al., 2007).

2.5.4 Modell för litteratursammanfattning

Figur 2.4. Egenskapad modell över litteratursammanfattning: *Faktorer för äldres internetanvändning*.

3 Metod

Metodkapitlet har ett syfte att beskriva och redogöra för hur och vilken data som har samlats in. Motivering ges till varför teorier och respondenterna valts samt hur intervjuerna genomförts. Vidare belyser vi den etiska aspekten för vår undersökning.

3.1 Metodval

Vår uppsats är uppbyggd på och följer Backman (2016) instruktioner från boken *Rapporter och uppsatser* och Olerups rapport *Uppsatsarbete i informatik* (2013). Dessa har gett oss förståelse för hur vi på ett effektivt och vetenskapligt sätt bör utforma vår undersökning och uppsats.

Vår uppsats har både kvalitativa och kvantitativa metoder (Jacobsen, 2002). En kvalitativ metod är bra för vår studie då vårt syfte varit att beskriva äldres internetanvändning och tolka samt förklara de bakomliggande faktorerna till äldres medverkan med utvecklingen av internettjänster. Vi har använt oss av kvalitativa djupintervjuer vars risk, enligt Jacobsen (2002), är att det kan bli ett generaliseringsproblem. Vi når endast några personer som får representera andra individer som tillhör samma grupp, men eftersom vår uppsats fokuserar på att hitta flera bakomliggande faktorer för äldres internetanvändning anser vi detta som ett mindre problem i uppsatsen. Den kvalitativa undersökningen är en uppföljning från vår kvantitativa datainsamling samt litteraturgenomgång. Genom vår kvantitativa metod har vi kunnat sammanställa data och statistik och fått en bra grund för vår undersökning.

Vi har valt att jämföra data inom vår kvalitativa empiriska metod och även data mellan den kvalitativa, kvantitativa statistiken och litteraturinsamlingen. Genom att undersöka data på detta sätt kan vi hitta likheter samt skillnader för komma fram till ett tydligt resultat. (Jacobsen, 2002)

3.2 Statistik

SCB är en statlig förvaltningsmyndighet som gör undersökningar med god kvalitet med syfte att kunna hjälpa till i forskning. Vi har därför valt att lägga stor fokus och samla in statistik om äldres internetanvändning från SCBs årliga rapporter om ämnet. SCB genomför varje år en undersökning som ska svara på frågorna som var och hur ofta internet används och i vilket syfte, utifrån Sveriges befolkning mellan åldrarna 16 till 74 fram till 2013 och 16 till 85 fram till idag. Genom att jämföra SCBs rapporter och samma tabell i varje bilaga om internetanvändandet från de senaste åren har vi fått förståelse för ökningen som skett för äldres internetanvändning och hur många äldre, mellan 55 till 85 år, som använder sig av datorer och internet.

Komplement till SCB:s statistik har vi använt av IIS som årligen gör studien *Svenskarna och Internet*.

3.3 Litteratur

Litteraturen som använts som ytterligare data finns för att få en bra grund inom ämnet och vår forskningsfråga. Detta för att kunna sammanställa, analysera och diskutera all data i slutet av uppsatsen i relation med vad som tidigare varit känt inom området. Med teorier och tidigare forskning inom ämnet har vi också kunnat gå djupare in i ämnet. När vi valt litteratur har vi fokuserat på att hitta välkända och validerade teorier från databaser som ArtikelSök och Google Scholar, för ett så källkritiskt resultat som möjligt. Bland annat har vi tagit del av rapporter och uppsatser som skrivits inom ämnet. Detta för att skapa en klar bakgrund för vad som tidigare forskats i ämnet (Backman, 2016). Med litteraturgranskningen har vi hittat luckor i den tidigare forskningen och på så sätt kunna utforma vår forskningsfråga.

3.4 Modeller och ramverk

Motivationen är avgörande för alla åldrar i antagandet vid en ny teknik (Rogers, 1995). Vi har därför mer hjälp av modellen *Diffusion of Innovation* fått förståelse att all innovation kräver en antagandeprocess samt att människor kan kategoriseras i grupper beroende på hur de antar dessa. Med ramverket har vi kunnat placera äldre i kategorin "Laggards". Genom att använda modellen, tidigare teorier och kunskap om äldres internetanvändning i uppsatsen har vi fått en fördjupad förståelse om varför vissa grupper och äldre antar en ny innovation och för att sedan kunna jämföra detta med våra resultat från intervjuerna samt få ett starkare svar och ett resultat som går att diskuteras på vår frågeställning.

3.5 Vår undersökningsmodell

Det är från de tre faktorerna i vår sammanfattning av teorin om äldres internetanvändning som den empiriska undersökningen bygger på. De tre huvudfaktorerna är förutsättning, samhällsförändring och inställning och presenteras i första kolumnen. Till dessa faktorer finns variabler med tillhörande källa till teorin i den mittersta kolumnen. Utifrån dessa faktorer och variabler har vi skapat vår intervjuguide som presenteras i den sista kolumnen.

Flera variabler överlappar och tillhör flera faktorer och en tydlig gräns är svårt att dra. För att undvika upprepning har vi valt att presentera en variabel under endast en faktor istället för flera, för en så lättförståelig modell som möjligt.

Tabell 3.1. Undersökningsmodell

Faktorer	Variabler och författare	Frågor
Förutsättning	1. Utbildning/Yrke: (Findahl, 2010), (Larsson, 2016) & (Boulton-Lewis et al., 2007) 2. Ekonomi: (Samuelsson, 2014) & (Abraham et al., 2004) 3. Internet tillgänglighet: (Samuelsson, 2014), (Hage, 2015), (Findahl, 2010) & (SCB, 2003-2016) 4. Stöd av andra: (Findahl, 2010) & (Boulton-Lewis et al., 2007) 5. Fysisk/Psykisk förmåga: (Gatto och Tak, 2008)	(1) Vad har du för utbildningsbakgrund? (2) Anser du att internet är dyrt/billigt? (3) Har du tillgång till internet? Hur länge har de haft tillgång till internet? Hur mycket använder du internet i veckan? (4) Hur gör du för att lära dig nya saker på internet? När du stöter på ett problem när du använder internet, vad gör du då? (5) Hur är din personliga förmåga? Har du någon fysisk/psykisk nedsättning? Finns det något som hindrar dig till att använda internet?
Samhällsförändring	6. Behov: (Findahl, 2010), (Chopik, 2016) & (Boulton-Lewis et al., 2007) 7. Tvång: (Chopik, 2016) 8. Social kontakt: (Swayne, 2016) & (Findahl, 2010)	(6) Berätta vad du gör på internet? Varför har du ett behov av att använda internet? (7) Hur gick det till när du började använda internet? Kan du klara dagliga sysslor utan internet? Har dina dagliga aktiviteter förändrats sedan du började internet? (8) Hur håller du kontakt med din släkt och vänner? Hur ser internetanvändningen ut bland släkt och vänner?

	9. Digitaliseringen: (Chopik, 2016), (Larsson, 2016) & (SCB, 2016)	(9) Det sker en digitalisering av samhället, t.ex. fler fysiska tjänster hamnar på internet (bank) vad är dina tankar kring detta?
Inställning	10. Motivation: (Hoffmann, Probst & Christinck, 2007), (Chopik, 2016) & (Findahl, 2010) 11. Känsla: (Robins et al., 2002), (Gatto och Tak, 2008) & (Clark, 2002) 12. Attityd: (Rosén, 2017), (Findahl, 2010) & (Boulton-Lewis et al., 2007) 13. Intresse: (Findahl, 2010) & (Swayne, 2006)	(10) Varför började du använda internet? Finns det något som motiverar dig till att använda internet? (11) Berätta om dina tankar kring internet? Finns det något som oroar dig när du använder internet? (12) Har din attityd inför internet alltid varit densamma? Vad tycker du är positivt eller negativt med internet? (13) Hur ser ditt teknikin- tresse ut? Gillar du att pröva nya saker och ut- sätta dig för nya situa- tioner?

3.6 Urval

Eftersom denna uppsats bygger till stor del på SCBs statistik (2016), definierar vi äldre som personer mellan 65 till 85 år. Vår kvalitativa undersökning omfattar intervjuer med personer mellan 69 till 80 år som 2003 var mellan 55 till 65 år och till stor del födda på 1940-talet samt använder internet och elektroniska enheter. Personerna har varit svenska medborgare hela sitt liv och använder internet nästan varje dag eller dagligen. Genom att intervjua ett fåtal personer har vi möjlighet att skapa en djupare förståelse i vår undersökning (Jacobsen, 2002). De personer som intervjuas är de som tillhörde gruppen som sedan 2003 ökat sin dator-och internetanvändning mest enligt (SCB, 2010) och med djupintervjuer kan vi därför få grundläggande och tydliga svar på varför de använder internet, ny informationsteknik och applikationer. Vid urvalet av personer som skulle intervjuats försökte vi hitta personer med varierande ålder och bakgrund inom gruppen för en så bred och noggrann studie som möjligt.

3.7 Intervjustruktur

Intervjuerna började med en kort muntlig bakgrundsbeskrivning över vår undersökning och varför vi valt att vilja intervjua just denna person. Intervjuerna ledde fort till intressanta diskussioner kring ämnet.

Med semistrukturerade intervjuer, som innebär att man intervjuar en person i taget, kunde vi utföra våra intervjuer på ett lyckat och fokuserat sätt. Jacobsen (2002) menar att öppna intervjuer är bra för att gå djupare inom ämnet. Intervjuerna har utformats från *Som man frågar får man svar - en introduktion i intervju- och enkätteknik* av Bengt-Erik Andersson (1994) för att på bästa sätt utföra intervjuerna. Samma frågor har använts till samtliga intervjuer för att få samma röda tråd och struktur i alla intervjuer. Stort fokus har trots förberedda frågor legat på att skapa en öppna intervjuer. För oss var det viktigt att ställa frågor som inte hindrar personerna att berätta självständigt om deras upplevelser om ämnet. Om vi sedan känt att intervjun hamnat utanför ämnet eller att vi missat något, har vi kunnat komplettera med våra frågor. Jacobsen (2002) menar att det är lätt att påverka personer man intervjuar och stort fokus har därför legat på neutralitet för få god reliabilitet vid den empiriska undersökningen. Vårt mål med intervjuerna var att få personerna att känna sig trygga för så ärliga och tydliga svar som möjligt. Därför har vi valt att endast känneteckna personerna med ålder och utbildning/yrkesbakgrund i uppsatsen och att intervjua personen i dennes hemmiljö.

Efter intervjuer utförts har stort fokus legat på att bearbeta och sammanställa de på ett korrekt sätt. Genom att använda en elektronisk ljudinspelare samt anteckningsstöd på papper har det underlättat vår transkribering av den empiriska datan. Jacobsen (2002) berättar om riktlinjer att följa för att få en så tydlig och lättförståelig läsning för läsaren. Vi har därför valt att endast presentera den relevanta datan från den empiriska undersökningen i uppsatsen.

När intervjuerna sammanställts har vi återkopplat med informanterna för att be dem läsa igenom sammanställning och få synpunkter. Detta för att få godkännande, ändra saker som missförstått och ett så validerat empiriskt resultat som möjligt. Efter detta jämförde, analyserade och tolkade vi intervjuerna till vårt resultat.

3.8 Etiska aspekter

För en god etisk undersökning har vi valt att utelämna namn, kön och annan personlig information som inte behövs om de intervjuade i uppsatsen. Personerna har även gått med på intervjuerna frivilligt. Vidare har ytterligare förstärkning av den empiriska datan gjorts då intervjuerna har fått godkänna den sammanfattande texten från intervjuerna för att se till så vi som intervjuare inte missförstått eller personen som intervjuats sagt något av misstag. Vi har även skrivit uppsatsen med strävan att på ett så korrekt sätt som möjligt presentera information och data utan att våra egna personliga åsikter redovisas samt med källhänvisning till all presenterad data.

4 Resultat

Med text och tabeller presenteras resultatet för vår empiriska undersökning där vi intervjuade sex äldre personer om deras internetanvändning. Resultatet förankras och sammanställs under samma rubriker som i sammanfattningen av teori och i vår undersökningsmodell, vilka är - förutsättningar, samhällsförändring och inställning. Delar av resultatet överlappar och tillhör flera faktorer och en tydlig gräns är svårt att dra. För att undvika upprepning har vi valt att presentera ett resultat under endast en faktor istället för flera. För ett så tydligt resultat som möjligt har vi även valt att summera resultatet i självständiga tabeller. Hela intervjuerna finns transkriberade som bilagor. De sex kandidaterna som intervjuades identifieras anonymt som i bilaga med första bokstaven i deras förnamn.

4.1 Förutsättning

4.1.1 Utbildning/Yrke

Samtliga informanter har studerat vid universitet eller motsvarande och blivit introducerad för internet genom sitt tidigare yrke. De ansåg att det var mer eller mindre ett krav att lära sig internet för att fortsätta med yrket. Tre fick internetutbildning genom jobbet, dock ansåg de att internetutbildningen inte var bra och ser sig själva som självlärda. De som inte fick utbildning för dator och internetanvändning genom jobbet lärde sig själva.

A menar att en anledning till att varför äldre inte använder internet kan vara att de inte använde det i sitt tidigare yrke.

“..., i och med att jag från början har haft datorn direkt från jobbet när det kom, det hade inte min man, han hade inte dator på jobbet.” – A (7.2.1, r.77)¹

Tabell 4.1. Resultat för utbildning/yrke

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Utbildning/ Yrke						
Studerat vid universitet eller motsvarande	r. 15	r. 27	r.19	r. 18	r. 13	r.13

¹ Referensen till transkriberingarna följer följande mönster: 7.2.1 = bilaga och r.77 = rad 77.

Introducerad till internet genom sitt yrke	r. 20	r. 8	r.28	r. 15	r. 57	r.84
Krav på internetanvändning genom sitt yrke	r.77	r. 9	r.35	r. 15	r.36	r.92
Fick internetutbildning genom sitt yrke		r. 30	r.41		r. 60	r.84
Anser sig som självlärd i internetanvändning	r. 59	r. 31	r.42		r.36	r.85

4.1.2 Ekonomi

Fyra av sex informanter svarade att de inte tyckte att internet var dyrt. De hade förståelse för att internet kostade pengar men ansåg inte att det kostade mer jämfört med andra saker. E och S menade att det är billigare att använda sig av internet, som exempelvis telefon och tidning. Nedan berättar O om kostnaden för internet:

“Nej jag tycker att det är billigt. Det är inga hål i plånboken. Förhållande till annat så är det inte dyrt. Men sen kan det ju vara värt det då att man försöker vara med och hålla sig yngre och inte bli offside och inte veta någonting” – O (7.2.4, r.149)

Kommentar: Citatet visar även på hur O anser att det är värt att spendera pengar på internet för att vara en del av digitaliseringen.

K och A som bodde längre ut från en stadskärna svarade att internettillgången och uppkopplingen inte var lika smidig samt mycket dyrare. K menade att hen inte har råd att lägga 30.000 kronor för att kunna få fiber och tycker att det är tråkigt att det är så bara för att hen bor på landet. Trots att de tyckte att internet var dyrt så var det ingen anledning till att avstå internet men K hoppades på att det skulle bli billigare att använda internet. S ansåg att internet inte var dyrt, men att det ändå kanske är en klassfråga där en god ekonomi behövs. Detta för att ha råd att kunna använda sig av internet och ha tillgång till detta.

Tabell 4.2. Resultat för ekonomi

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Ekonomi						
Internet är dyrt	r. 94		r.150			
Bor utanför stadskärnan	r.13		r.152			
Internet är värt kostnaderna	r. 94	r. 171	r.156	r. 150	r. 236	r.119

4.1.3 Internettillgänglighet

Internet tillgängligheten och uppkopplingen var en anledning till hur mycket informanterna använde internet. O berättade att hen började använda internet mycket när hen flyttade in till storstaden där uppkopplingen var mycket snabbare. Ute på landet där K bodde var internet tillgängligheten inte lika bra och billig vilket hen tyckte var mycket negativt. Citatet nedan visar hur äldre anser att internetuppkoppling är bättre i en stadskärna:

“Jag tycker internet är väldigt tillgängligt, och inne i stan där vi bor har vi bredband i väggen där är jag alltid uppkopplad.” – E (7.2.2, r.93)

Tabell 4.3 Resultat för internettillgänglighet

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Internet- tillgänglighet						
Anser att internettillgängligheten är sämre på landet	r. 98		r.152	r. 99		
Anser att god internettillgängligheten är väsentligt	r.98	r. 174	r.153	r. 99		r.102

4.1.4 Stöd av andra

Alla informanter talade om stödet de fick av nära släkt vid internetanvändningen. När ett problem uppstår försöker majoriteten av informanterna att lösa problemet själva. Men samtliga bekräftade att det även hade någon eller några i sin närhet som kunde ge stöd. Hjälp av partner eller barn var det vanligast. Att ha någon i sin närhet vid problem ansågs som viktigt. På frågan om informanterna trodde att personerna i deras närhet internetanvändande påverkade deras internetanvändande svarade de flesta informanterna nej, dock sa flera att de yngre inspirerade dem med ny teknik (surfplattor) och till exempel att skaffa nya applikationer för sociala medier (Snapchat, Facebook).

“Jag är inte rädd men det känns tryggt att kunna be om hjälp när man inte förstår.” – E (7.2.2, r.108)

Tabell 4.4. Resultat för stöd

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Stöd av andra						
Har stöd till internet av släkt	r.62	r. 106	r.63	r. 49	r. 135	r.130
Försöker lösa problem själv innan uppsöker hjälp		r. 79	r.62		r. 131	r.175
Viktigt med stöd	r.62	r. 108	r.63	r. 49	r.142	r.137
Påverkas/ inspireras av personer i närhetens internet-användning		r. 73	r.51		r.146	r.175

Fysisk/Psykisk förmåga:

Ingen av våra kandidater påstod att de hade någon fysisk eller psykisk nedsättning förutom dålig syn. Den nedsatta synen påverkade inte deras internetanvändning så länge de hade fungerade glasögon. En av informanterna tog istället upp att när hens fysiska förmåga försämras och när hen inte kan röra sig från huset längre är det ännu viktigare att kunna använda internet. Det var uppskattat av alla informanterna att ha internet lättillgängligt. S förklarade att hen gärna använder sig av sin iPad i soffan för att enkelt och snabbt kunna kolla upp saker utan att behöva gå till datorn. Flera talade väldigt gott om surfplattorna och valde i vissa situationer dessa före sina andra elektroniska enheter. Informanterna sa att surfplattorna var tydliga och de inte var så tekniskt komplicerade.

“Jag kan ta min bil vart jag vill men om jag blir lite mindre rörlig med åren, då blir det ju ännu viktigare att ha det här uppdaterat och ordentligt. Och det kommer jag se till att jag ska ha.” – K (7.2.3, r.161)

Tabell 4.5. Resultat för fysisk/psykisk förmåga

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Fysisk/ Psykisk förmåga						
Har psykisk nedsättning						
Har fysisk nedsättning (syn)	r. 107	r. 128	r.173	r. 128	r. 180	r.222
Anser att nedsatt syn påverkar internetanvändningen						

Föredrar surfplatta framför dator	r. 89	r. 48	r.52			r.28

4.2 Samhällsförändring

4.2.1 Behov

Alla informanter förutom K ansåg att de hade ett behov av internet. De hade klarat sig utan internet men hade saknat det om det försvann. O och S pratade om att ett internetberoende som hade uppstått:

“När vi åker till vår sommarstuga tar vi nu alltid med datorn, så vi är väl beroende av den.

Det är ett tecken att vi är en del av det digitaliserade samhället”. – O (7.2.4, r.156)

Kommentar: Citatet visar även hur O menar att internetanvändning gör så äldre blir en del av det digitaliserade samhället.

Tre av sex informanter kände ett behov av internet för att kunna utträta bankärenden. För de resterande hade två en partner som utför bankärenden på internet och den sista hade en bank där bankärenden kunde göras på traditionellt sätt utan internet. Utöver behovet att sköta obligatoriska aktiviteter som bankärenden, hade tre behov av sociala medier där stor kontakt med nära familj hölls. Samtliga informanter hade sedan start ett behov att använda internet för att ta reda på fakta och information för till exempel sina tidigare yrken innan de blev pensionärer eller för att kolla upp tider till olika event.

Tabell 4.6. Resultat för behov

Behov \ Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Känner ett behov av internet	r.96	r. 58		r. 55	r.255	r.23
Hade klarat sig utan internet	r. 99	r. 142	r.55	r. 158	r.254	r.209
Hade saknat internet om det inte fanns tillgängligt	r. 96	r.142	r.147	r. 103	r.254	r.210
Behov av internetbanken	r. 34	r. 67		r. 55		r.65
Behov av sociala medier		r. 61			r.186	r.54
Behov att använda internet för att ta reda på fakta och information	r.99	r. 53	r.142	r. 145	r. 223	r.20

4.2.2 Tvång

Inga av informanterna kände tvång från samhället till att använda internet. De ansåg att de själva bestämde över sin internetanvändning och använder internet endast när de själva vill. De kände till exempel inget tvång till att skaffa sig sociala medier eller internetbank och ansåg att det fortfarande finns möjlighet till att göra tjänster i butik även om det var svårare samt inte lika effektivt.

*”Jag känner mig inte tvingad, utan jag gör det när jag vill.
Och vill jag så gör jag det, och vill jag inte så gör jag de inte.
Det bestämmer jag, jag känner mig inte tvingad.” – K (7.2.3, r.140)*

Samtliga menade att de blev tvingade till internet vid introduktionen på grund av sitt tidigare yrke. Våra informanter kände själva inget motstånd mot internet men flera berättade att det fanns motstånd hos andra, exempelvis kollegor.

Tabell 4.7. Resultat för tvång

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Tvång						
Känner tvång att använda internet från samhället						
Bestämmer själv över sin internetanvändning	r.75	r. 146	r.141	r. 145	r.198	r.210
Började använda internet tidigt	r. 77	r. 30	r.28	r.16	r.74	r.89
Tvång till internet i tidigare yrke	r. 78	r. 9	r.35	r. 15	r.35	r.16
Eget motstånd till att använda internet						
Upplevt motstånd hos andra till internet	r.47		r.36	r. 74	r.57	

4.2.3 Social kontakt

Tre av informanterna använde sig av sociala medier och hade konton på flera hemsidor som till exempel Facebook och Instagram. Dessa tre använde sociala medier dagligen och tyckte det var roligt och pratade mycket gott om sin användning av sociala medier. Att kunna hålla kontakt genom internet med familj var för flera en tydlig bidragande faktor till varför de använde internet. Huvudsakligen hade de tre som använde sociala medier kontakt med nära familj och släkt

som bodde i annan ort eller land. Alla informanter hade familj som bor långt borta men bara två träffar familjen mer i verkliga livet än kontakt över internet. De tre som inte använde sociala medier menade att de inte kände något behov till att använda sig av internet trots att släkt och vänner gör det. Dessa föredrog att istället träffa familj personligen och ansåg att det räckte eller så var sociala medier inget som de ville använda internet för. I citaten nedan förklarar O varför hen inte vill använda sociala medier:

“Nej det gör min fru, hon är social det är inte jag. Jag vill ha praktisk nytta av internet.” – O (7.2.4, r.131)

Mail var ett populärt verktyg att hålla kontakt med familj och användes av alla våra kandidater. R menade att det var vanligt för hen att träffa nya personer och att hålla kontakten med gamla vänner genom internet. Detta gjordes mycket över olika applikationsspel.

Tabell 4.8. Resultat för social kontakt

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Social kontakt						
Använder sociala medier		r.61			r.186	r.54
Använder sociala medier dagligen		r.62			r.94	r.76
Håller kontakt med familj över internet	r.43	r.57			r.185	r.54
Har familj som bor långt borta	r.43	r.56	r.16	r. 135	r.183	r.232
Använder internet för att hålla kontakten med vänner					r.229	
Använder sociala medier för att träffa nya personer					r.86	

4.2.4 Digitalisering

Alla informanter höll med om att det sker en digitalisering av samhället där många tjänster idag sker över internet. Samtliga informanter var positiva till samhällsförändringen och antydde att dem var en del av digitaliseringen.

“Jag tycker internet är kul för man kan hänga med i samhället helt enkelt.” – E (7.2.2, r.139)

Det som oroade informanterna var att de tyckte synd om de allra äldsta som inte hängde med i digitaliseringen.

Tabell 4.9. Resultat för digitalisering

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Digitalisering						
Anser att det sker en digitalisering av samhället	r.73	r.117	r.178	r. 66	r.194	r.190
Positiv till digitaliseringen och utveckling av internetjänster	r.75	r.121	r.178	r. 71	r.194	r.208
Oro för viss del av digitaliseringen	r.86	r.122		r. 70	r.195	r.196

4.3 Inställning

4.3.1 Motivation

Alla informanter ansåg att internet vart ett smidigt sätt att ta reda på information. Samtliga informanter var motiverade att söka fakta och information på internet. Motivationen för allas äldres informationssökning var för att söka efter något som intresserade dem. Alla informanter använde internet i sina yrken för att ta reda på information och utföra sina arbeten mer effektivt och med en högre standard. O berättade om hur hens jobb som jurist blivit enklare.

“Jag kan säga: nu vill jag se vad denna advokat sagt här, sen tar det tre minuter så har jag hela dokumentet. Det är fantastiskt.

Så det tycker jag är jättebra, tidigare så var det mycket svårare.” – O (7.2.4, r.123)

Fyra av sex informanter var motiverade att utföra dagliga sysslor med internet. En annan motivation för informanterna var att internet förenklar deras vardag och dagliga sysslor. Internetbanken var populärt då det ansågs enkelt och smidigt att använda. Genom att kunna utföra dagliga sysslor smidigt var intresset för att lära sig mer om internet motiverade för majoriteten av informanterna.

Av alla informanter var det endast en person som var omotiverad att använda internet. Informanten menade att hen var nöjd som det var utan internet.

*“Men nu ska jag erkänna att de senaste månaderna har jag knappt haft plattan framme.
Det är väl någon lathet, jag har tyckt att det fungerar ändå.” – K (7.2.3, r. 54)*

Tabell 4.10. Resultat för motivation

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Motivation						
Motiverad att söka fakta och information på internet	r.20	r.53	r.72	r. 27	r.121	r.229
Motiverad att hålla sig uppdaterad om samhället och nyheter på internet		r.138		r. 31	r.112	r.20
Motiverad till att klara av/utveckla sitt yrke med internet	r.23	r.11	r.32	r. 16	r.163	r.88
Motiverad för att utföra dagliga sysslor med internet	r.116	r.67			r.166	r.229
Motiverad till att lära sig mer om internet		r.133	r.162		r.133	r.126
Motiverad att kunna hålla kontakt med släkt och vänner över internet	r. 43	r.56	r.163		r.185	r.232
Motiverad att lära känna nya personer med internet					r.87	
Motiverad till att använda internet.	r. 67	r.132		r. 22	r.118	r.20

4.3.2 Känsla

Samtliga informanter känner positivitet inför internet och majoriteten känner att det gör livet mer bekvämt. K är den person som berättar att hen känner sig till viss del nöjd utan internet, hen har inte internetbanken och träffar sin familj och vänner i verkliga livet.

Två av sex informanter känner rädsla inför saker på internet. O var rädd att förstöra något vid okända situationer på internet och A kände oro över vad andra kunde göra mot hen vid användandet av internet, A var rädd för att trycka fel i mail med okända länkar. Resterande kände ingen större oro för att bli lurade men var medvetna om konstiga mail, övervakning och om hemsidor som ansågs otrevliga. R och S pratade om källkritik och hur viktigt det är att vara kritisk på internet. Vidare tog tre informanter upp att det finns en rädsla för tekniken kring

internet mer än för själva internet. Avancerade datorprogram och elektroniska enheter är något äldre tycker är svårt att förstå och undviker. Nedan förklarar E varför äldre inte använder internet:

“Hm ja, det jag tror det som skrämmer många är att det är så mycket tangenter. Jag gick ju på en såndär kurs, Seniornet, på biblioteket en gång där de skulle lära ut. Folk tyckte de var så mycket. De visste inte vart de skulle trycka på och jag tror det blir för mycket för vissa när de ska lära sig om de aldrig använt de innan.” – E (7.2.2, r.153)

Tabell 4.11. Resultat för känsla

Känsla	Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Internet känns bekvämt		r. 75	r.146	r.159	r. 61	r.121	r.33
Känner sig till del nöjd utan internet				r.56			
Känner rädsla inför saker på internet		r. 86			r. 103		
Känner obehag för den bevakning som sker på internet		r. 86					
Pratar om källkritik						r.95	r.38
Pratade om äldres rädsla för tekniken kring internet			r.153		r. 44	r.217	

4.3.3 Attityd

Alla informanter har och har haft en positiv attityd till internet sedan de blev introducerade för internet. De såg fördelar med att använda internet. Flera berättade att det var smidigare och effektivare med internet, vilket ledde till att de blev mer positiva till att använda internet.

“Ja för jag är väldigt positiv till internet, jag vet att det är bra.” – K (7.2.3, r.187)

Mer negativ attityd hos informanterna blev tydligt när frågor kring digitalisering kom upp. Samtliga informanter menade att det inte är svårare för äldre att lära sig internet på grund av deras ålder. Flera informanter talade även om att de tror att det är svårt att ändra inställning om man från början hade en negativ attityd mot internet. R och O menar att dessa personer behöver mer motivation. Informanterna tog även upp exempel om att dem trodde att äldre som inte använde internet beror på ovana, rädsla och att tekniken har gått för fort.

“Ju mer ovan man är att använda internet eller appar desto räddare är man nog för att göra fel. Det okända är man rädd för, vare sig det gäller teknik eller människor.” - S (7.2.6, r.186)

Majoriteten informanter hade högt självförtroende vid användning av internet medan några inte riktigt trodde på sin kompetens. Det var endast informant O som sa att hen trodde något skulle gå i sönder om hen försökte lösa ett problem utan hjälp. Två informanter medgav att de troligtvis var lata och bekväma vilket medförde att de inte var så duktiga som dem kunde vara. Trots olika kompetens och självförtroende var alla tacksamma över att dem hade någon i sin närhet som kunde hjälpa dem om det behövdes.

Tabell 4.12. Resultat för attityd

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Attityd						
Positiv till internet	r. 67	r.133	r.187	r. 61	r. 118	r.20
Ser fördelar med att använda internet	r. 68	r.133	r.184	r.61	r. 118	r.23
Tycker internet är smidigt och effektivt	r. 75	r.189	r.159	r.122	r. 120	r.231
Det är svårare för äldre att lära sig internet pga. deras ålder						
Högt självförtroende vid internetanvändning		r.84	r.136		r.129	r.174
Kan inte lösa ett problem vid internetanvändning själv				r. 40		
Jag är för lat eller bekväm för att lära mig			r.174	r. 79		
Tryggt med stöd vid internetanvändning	r.62	r.108	r.63	r. 40	r.142	r.126

4.3.4 Intresse

Tre av sex informanter hade ett intresse för teknik. Ändamålet för internet varierade, flera informanter var mer intresserade av att använda internet för att utföra nytta medan andra var mer intresserade av att använda internet till att utföra nöjen. De personer som utförde nöjen på internet var även de som använde internet mer efter yrkeslivet för sina intressens skull. De två

som använder internet mindre efter yrkeslivet var också de två med inget tydligt intresse som kan utföras på internet. Alla ansåg att det var en naturlig övergång från att använda internet på jobbet till i vardagslivet.

Gemensamt för alla informanter var intresset för informationssökning. Intresset för att hålla kontakt med släkt och vänner var stort. Tre stycken hade ett stort intresse för att använda sociala medier men ingen har ett intresse för att posta saker på sociala medier.

Tabell 4.13. Resultat för intresse

Person Bilaga	A (7.2.1)	E (7.2.2)	K (7.2.3)	O (7.2.4)	R (7.2.5)	S (7.2.6)
Intresse						
Intresse för teknik	r. 84	r.186			r. 25	
Intresse för att utföra nytta på internet	r. 20	r.13			r. 164	r.229
Intresse för att utföra nöjen på internet (t.ex. spel, tv)	r. 34	r.90	r.67		r. 89	r.110
Intresse för att hålla kontakt med släkt och vänner över internet	r. 43	r.57			r. 185	r.56
Intresse för informationssökning	r. 23	r.53	r.72	r. 26	r.122	r.20
Intresse för att posta saker på sociala medier						
Använder internet mindre efter yrkeslivet			r.50	r.24		
Använder internet mer eller lika mycket efter yrkeslivet	r. 102	r.33			r. 241	r.210

5 Diskussion

I detta kapitel diskuterar och analyserar vi det resultat som tidigare presenterats samt jämför detta med det litteraturgenomgången.

5.1 Förutsättning

Resultatet visar att i enlighet med teorin (Findahl, 2010) är utbildning och tidigare yrke en betydande roll för äldres internetanvändning. Dock anar vi att det inte är själva utbildningen i sig som är viktig, utan att det är just de yrken som kräver utbildning som är detsamma som de som använde internet i ett tidigt stadie av internets genombrott. Att flera av informanterna fått internetutbildning men ändå anser sig själva som självlärda visar att internetutbildning inte är det viktigaste för äldres internetanvändning. Utbildning och internetutbildning kan ge äldre en bra grund att stå på inför ny teknik men vi är överens om att det är äldres förståelse för övning som är av stor vikt och kan ge ett gott resultat.

Både teori (Findahl, 2010) och intervjuresultat visar att stöd av andra främjar internetanvändande och får äldre att delta i utvecklingen av internettjänster. Intervjuerna pekar på att det var viktigt med stöd av andra och att det både kan stötta och inspirera till utveckling. Lättillgängligt till företag som ger support över internet eller telefon och att kunna kontakta en familjemedlem när problem uppstår är betydande för alla informanter oavsett hur ofta stöd behövs. Detta stöd får äldre att känna trygghet och viljan att använda internet mer, trots att vissa ansåg att de knappt behövde stöd. Att bara veta att stöd finns verkar vara en bidragande faktor till att äldre vågar och vill använda internet mer. Vi tror därför att en satsning på extra tillgängligt stöd för äldre hade ökat äldres medverkan i utvecklingen av internettjänster.

Av resultatet kan en relation mellan internetillgänglighet och ekonomin identifieras då samma informanter, A och K, anser att internet är dyrt och har sämre internetillgänglighet än önskvärt. Ett arbete för att minska klyftorna för internetillgänglighet och uppkoppling mellan personer i staden eller på landet bör prioriteras, inte bara för äldre, utan generellt. Med fokus på äldre, kan bidrag ges till äldre som inte har råd med internet för att få fler att medverka i utvecklingen. Äldre ska inte behöva flytta in till staden för att de få bra och billig internetuppkoppling.

Teorin (Gatto och Tak, 2008)(Boulton-Lewis et al, 2007) talar om äldres fysiska och psykiska nedsättning som en stor påverkan för äldres internetanvändning. Intervjuresultatet stärker inte denna teori då informanterna endast tar upp nedsatt syn som problem. I motsats med teorin talade K istället om hur dennes internetanvändning troligtvis kommer att öka när dennes fysiska förmåga försämras och inte minskar som teorin påstår. Det här anser vi är viktigt då det blir en komplicerad ekvation att lösa då de fysiska/psykiska förutsättningarna för internetanvändning blir sämre, samtidigt som behovet av internetanvändning ökar vid äldres åldrande. Detta pro-

blem är dock värt att försöka lösa då äldre med nedsättningar kan få en bättre vardag med internet. Internet och flera applikationer kan ge en möjlighet för äldre att ta del av samhället samt kunna hålla kontakt med släkt och vänner. Trots att resultatet visade att flera äldre inte var intresserade av att använda sig av sociala medier idag drar vi slutsatsen att användandet av sociala medier kommer att följa med upp i åldrarna och till sist vara intressant för alla generationer.

Till skillnad från teorin hade intervjuerna ett stort fokus på olika internet-enheter som kan främja äldres internetanvändning. Surfplatta visade sig vara populärt och hos flera av informanterna har den ersatt laptopen, den anses som både tydlig och enkel att använda. Enligt resultatet används surfplatta då den även är smidig att ta fram och lättanvänd. Surfplatta anses inte vara så tekniskt och skrämmande av flera informanter. Detta visar på hur utformandet av internet-enheter, och inte endast utvecklingen av internet och dess tjänster, har stor betydelse för äldres internetanvändning. Med surfplatta känner informanterna mer kontroll och vågar prova nya funktioner och tjänster på internet samt testa sig fram och vara utanför sin trygga zon. Surfplattan har inte heller många knappar eller yttre funktioner som gör äldre förvirrade som enligt teorin (Gatto och Tak, 2008) kan vara ett hinder. Att därför satsa på surfplattor för äldre som vill öka sitt internetanvändande och följa med i utvecklingen av internettjänster är något att överväga. Enligt teorin (Davidsson och Findahl, 2015a) är det idag betydligt färre äldre som har en surfplatta än resten av befolkningen, vilket är underligt när detta enligt vårt resultat är den elektroniska enhet som passar många äldre bäst då den är lätt att använda. Enligt egna erfarenheter vet vi flera yngre barn med surfplattor därför drar vi slutsatsen att surfplattan är lätt att förstå och använda för ovana.

5.2 Samhällsförändring

Intervjuresultatet pekar på att äldre använder internet främst för att tillfredsställa behov som har uppstått med digitaliseringen. Teorin (Sveriges Konsumenter, 2016) däremot skildrar en samhällsförändring där äldre kan möta negativa konsekvenser av digitalisering och att det är tvång till att använda internet i vardagen. Informanterna menar istället att det är dem själva som bestämmer över sin internetanvändning och att det istället är deras behov och inställning som styr hur mycket internet som används. Samhällsförändring och digitalisering främjar deras internetanvändande utan att ett tvång blir tydligt, vilket är uppskattat av informanterna. Genom intervjuerna har vi endast stött på äldre som använder internet och samtidigt har en positiv inställning till internet. Vi tror att detta inte är en slump, utan att vikten för att skapa positivitet och att användaren själv ser sitt behov utan för mycket påtryck är grundläggande.

Samtliga informanter medger att en form av tvång för användande av internet fanns och var tydligt under yrkeslivet men samtliga informanter mötte personligen internet positivt redan då. Teorin (Robins et al., 2002) talar om det motstånd äldre känner för internet, men alla informanter har alltid varit positiva till internet vilket kan bero på att de fick en naturlig början via sitt

yrke. Att våra informanter inte känner tvång till att använda internet tror vi har gjort så att en positiv attityd skapats för internet. Genom att försöka skapa ett behov istället för ett tvång blir resultatet en positiv attityd. Informanterna talar om att det är samma personer som vid internetns introduktion kände ett tvång som idag använder internet mindre. Detta visar på att det är viktigt att från början av antagandet av ny teknik ha en positiv attityd, annars så hamnar mottagaren i underläge och har en högre tröskel att ta sig över till acceptans.

Intervjuresultatet stärker teorin (Swayne, 2006) om att den sociala faktorn är en anledning till varför äldre använder internet. Att på ett enkelt sätt kunna hålla kontakt över sociala medier där bilder, meddelanden och videofilmer kan skickas till familjemedlemmar är populärt. Dock så visar resultatet att informanterna inte har något större intresse för att själva vara aktiva på sociala medier som att synas eller höras. De tre informanterna som använder sociala medier gör det dagligen men främst använder dem sociala medier som ett kommunikationsverktyg till sin närmsta familj som befann sig på annan ort.

Teori (Jones et al., 2015) visar på minskad isolering och förbättrad hälsa för äldre vid användningen av sociala medier. Detta stärks inte av vårt intervjuresultat. Många av våra informanter ansåg att sociala medier inte ersätter social kontakt i verkliga livet eller att de skulle må bättre socialt utav det. Dock menar S, som var en av de som använde sociala medier mest att sociala kontakten som skapas med familjen över internet är något hen inte skulle vilja vara utan. Denna fråga blir därför mycket personlig och internetanvändningen för den sociala kontakten varierar från personens förutsättningar och vilja att ha kontakt med familj. Såklart kommer det alltid att finnas personer som inte vill använda vissa internetjänster, men en hel grupp personer får inte generaliseras med dessa. Sedan menar teori (Swayne, 2006) att äldre använder internet för att lära känna nya människor till skillnad från vårt resultat som visar att endast en informant skapade nya kontakter över internet, då genom spel. Här var inte intresset att lära känna nya människor den huvudsakliga faktorn utan endast en bidragande faktor till R:s spelintresse.

Det var flera olika aktiviteter som informanterna idag gjorde på internet som det tidigare inte funnits möjlighet till. Digitaliseringen gör så att användaren kan på ett lättare sätt utföra intressen och/eller dagliga sysslor. Som teorin (Larsson, 2016) menar så är informanter positiva till digitalisering och utveckling av internetjänster då det kan hjälpa dem att hålla sig uppdaterade i samhället. Resultatet visar att det ofta är samma informanter som har fler internetjänster och använder applikationer dagligen. Dessa är samma personer som inte är rädda och vågar acceptera nya digitala tjänster inom bank, sociala medier eller elektroniska enheter mer. Detta mönster kan förklara hur lätt det är att fortsätta använda nya tekniker som är liknande eller har en koppling till den man redan använder. Tjänsterna och applikationerna känns inte lika "okända" och därmed är det inte lika läskigt att pröva något nytt. För ovana användare gäller det att komma över tröskeln och våga prova sig fram med rätt stöd.

5.3 Inställning

Intervjuresultatet visar att största motivationen för internetanvändning är informationssökning. Samtliga informanter är motiverade av att snabbt ta reda på information på internet och detta medför större delaktighet av samhället. Till skillnad från teorin (Swayne, 2006) som menar att den största motivationen för äldres internetanvändande är den sociala faktorn menar resultatet att äldre mer motiveras att använda internet för att utföra dagliga sysslor och underhållning på internet. K som inte var motiverad eller kände ett behov, använde heller inte internet. Detta stärker faktorn av motivationens betydelse och visar att en tydlig motivation är viktig för att äldre ska använda sig av internet.

En stor motivationsfaktor fanns även för äldre när det kom till att lära sig mer om nya saker på internet som förenklar vardagen eller elektroniska enheter som kunde främja internetanvändandet. Detta bevisar den positiva inställning som äldre idag har för internet och digitaliseringen i samhället. Äldre idag har under en lång tid använt sig av internet och känner sig motiverad för att fortsätta vara en del av gruppen som använder sig av internet. Fördomar som att alla äldre inte vill använda internet eller lära sig nya saker på internet stämmer alltså inte. Att äldre använder internet är för det själva vill, har behov och är motiverade till detta. Det är därför viktigt att skapa underlag och se till så att äldre har möjlighet till att göra detta. Om forskningen för relationen mellan äldre och internet ökar så tror vi att mycket kan göras för att främja äldres vardag samt intressen för, som teorin också menar, inte hamna utanför samhället.

Negativa attityder och känslor är enligt teorin (Boulton-Lewis et al., 2007) faktorer som minskar äldres internetanvändning. Enligt resultatet skapas dessa tankar och känslor hos äldre som inte använder internet lika ofta som frekventa, mer vana internetanvändare. Negativa attityder och känslor uppstår i samband med situationer med känsla utav saknad kontroll. Enklare gränssnitt, utbildning och stöd är faktorer som kan motverka detta. Informanterna som var mer frekventa användarna, hade mindre misstro och rädsla. Istället så kunde de diskutera källkritik från ett objekt perspektiv.

Resultatet visade att en positiv attityd till internet bygger på att det är smidigt och effektivt. Delar av teorin (Larsson, 2016)(Findahl, 2010) menar att äldre är negativa till internet samt att de har svårare att lära sig nya saker på internet på grund av sin ålder. Resultatet pekar på motsatsen och menar att ålder inte var något hinder för att lära sig nya saker på internet, utan de vi intervjuade pratade mer om att det är vilja eller lathet som påverkar deras internetanvändning.

Kopplingar till äldres internetanvändning visas även i attityden och självförtroendet att lösa problem själv. Informanterna med högt självförtroende och kände sig självständiga på internet, var de som använde internet mycket och även vågade prova att lösa problem själv. Det blir alltså en positiv effekt för äldres internetanvändning när de känner ett starkt självförtroende och det är viktigt att underlätta för äldre att skapa detta självförtroende med positivitet och kunskap. Till skillnad från teorin (Davidsson och Findahl, 2015c) som menar att de flesta äldre inte anser sig som datakunniga visade vårt resultat att endast en inte kände att de kunde lösa ett problem

vid internetanvändning själv. Trots detta var det bara tre informanter som medgav sig som teknikintresserade. Flera såg inte internet som teknik. Andra fler traditionella attityder, som att äldre inte kan lära sig nya saker och har negativa tankar kring internet generellt, visade sig vara motsatsen. För att kunna få med äldre i utvecklingen måste vi få bort dessa gamla traditionella tankar och förstå hur äldre använder och tänker kring internet.

Majoriteten informanter använder även internet för sina intressen som tidigare gjorts analoga. Intressen som släktforskning, spel och föreningar är några exempel på de som informanterna ansåg förenklades genom internet. K var den person som inte hade något specifikt intresse och också den som använde internet minst. Intresset är viktigt för äldres fortsatta internetanvändning efter yrket. Genom intervjureultatet har vi förstått att äldre till stor del använder internet när de främjar deras intresse på något sätt. Stor del av dem som inte ser nytta eller saknar intresse börjar inte att använda inte internet eller nya internetjänster.

6 Slutsats

Detta avsnitt sammanfattar diskussionen av litteraturen och resultatet från intervjuerna. Vidare tar förslag på framtida forskning upp.

Den givna forskningsfrågan som ställdes vid introduktionen av uppsatsen är:

- *Hur ser äldres internetanvändande ut och vad är viktigt för att äldre ska följa med i utvecklingen av internettjänster?*

Äldre använder internet främst för att täcka behov eller intressen och inte på grund av tvång. Informationssökning är det största motivet till internetanvändningen för många äldre. Informationssökningen varierar hos de äldre och kan vara allt mellan mindre till större sökningar inom olika områden men främst för att de känner ett behov eller intresse över att söka på något. Vidare använder äldre internet mycket för underhållning, som att spela spel eller kolla på tv, men också för att utföra dagliga sysslor som till exempel bankärenden på ett mer effektivt sätt. Äldre använder inte internet främst för den sociala kontakten, men de personer som använder sig av sociala medier har oftast flera stycken av dessa och använder de dagligen för att hålla kontakt familj som bor på annan ort.

I vårt resultat använder personer som bor i en stadskärna internet mer då de har billigare och bättre internetuppkoppling. Trots att äldre använder internet i olika grad så är alla generellt mycket positiva till internet. Äldre som är vana internetanvändare menar att de hade klarat sig utan internet, dock är det inte önskvärt då äldre ser fördelarna med att använda internet och hade saknat flexibiliteten internet ger. Majoriteten av äldre har även motivation till att lära sig nya saker inom internet och nya elektroniska enheter om dessa kan förbättra vardagen, förenkla intressen eller bidra till medverkan i utvecklingen av internettjänster.

Vi har kommit fram till att flera faktorer behövs för att äldre ska följa med i utvecklingen av internettjänster. Faktorerna – förutsättning, samhällsförändring och inställning hänger ihop och bygger tillsammans tre pelare. Det handlar inte bara om att förbättra eller anpassa sig efter en faktor, utan samtliga, för att främja och få äldre att acceptera och använda internettjänster. Förutsättningarna är väsentliga för att äldre ska få rätt inställning till internet och vilja använda det samt vara med i utvecklingen av samhällsförändringen. De viktigaste faktorerna för äldres medverkan i utvecklingen av internettjänster är följande:

- **Stöd.** Den största förutsättningen för äldre vid internetanvändning är stöd. Lättillgängligt till stöd gör så att äldre vågar testa nya saker och får ökat självförtroende då de vet att det finns hjälp att få om det behövs. Med ett stöd minskar rädslan för att göra fel eller ta i sönder saker.
- **Behov.** Behovet som byggs upp i takt med samhällsförändring och förståelsen för nytta motiverar äldre till att använda internettjänster. Ett behov kan skapas genom att få äldre att vilja använda internet för att det förenklar tillvaron. Behovet märks även då äldre

hade saknat internet om det försvann. Det är dock väsentligt att inte skapa ett tvång till att använda en ny applikation, då äldre blir mer motiverade till att använda internet när de själva kan bestämma över sin internetanvändning.

- Positivitet. Äldre är redan generellt positiv inställning till internet och utvecklingen samt vill gärna vara en del av detta. Positiv attityder och känslor skapas genom naturliga övergångar och genom att minska rädslan för att vara uppkopplad på internet. Med positivitet ökar även motivationen att lära sig nya saker.
- Intresse. Tydligt kan vi se att äldre gärna använder internet för att lättare kunna utföra eller bli bättre på sitt intresse. Att skapa ett intresse för en ny applikationer eller utveckling som främjar personens intresse hade alltså ökat internetanvändningen. Det ska vara kul att använda internet då personlig underhållning var något som fick majoriteten av äldre att vilja använda internet.
- Lättillgängligt. Det är en viktig förutsättning att internet är lättillgängligt, smidigt och effektivt. Äldre anser god internettillgänglighet som uppkoppling eller på elektroniska enheter väsentligt. En möjlighet till att få äldre med i utveckling är därför att satsa på surfplattor eller liknande enheter som äldre anser är smidiga och lätta att använda internet på.

6.1 Förslag på vidare forskning

Denna undersökning är utförd på endast sex informanter i Sverige. Det hade varit intressant att få reda på hur äldres internetanvändning och drivande faktorer till användandet skiljer sig mellan länder för att ytterligare kunna bredda och anpassa ny teknik för äldre mellan länder. Vidare forskning mellan äldres och yngres drivande faktorer för medverkan i utveckling av internet-tjänster hade även kunnat göras för att kunna förklara skillnader och likheter.

7 Appendix

7.1 Intervjuguidee

Inledningsfrågor:

- Hur gammal är du?
- Hur ser din boendesituation ut?
- Vad har du för utbildningsbakgrund?
- Hur är din personliga förmåga? Har du någon fysisk/psykisk nedsättning?
- Har du mycket fritid?
- Gillar du att pröva nya saker? Utsätta dig för nya situationer?
- Anser du att internet är dyrt/billigt?
- Har du tillgång till internet? Om ja, Hur länge har de haft tillgång till internet och dator?
- Det sker en digitalisering av samhället, t.ex. fler fysiska tjänster hamnar på internet (bank) vad är dina tankar kring detta?
- Hur ser ditt teknikintresse ut?
- Hur håller du kontakt med din släkt och vänner?

Frågor om internetanvändning?

- Berätta om dina tankar kring internet?
- Vad tycker du är positivt eller negativt med internet?
- Finns det något som oroar dig när du använder internet?
- Finns det något som hindrar dig till att använda internet?
- Hur gick det till när du började använda internet?
- Varför började du använda internet?
- Berätta vad du gör på internet?
- Hur mycket använder du internet i veckan?
- Hur föredrar du att använda internet och varför? (Vilken elektronisk enhet)
- Hur gör du för att lära dig nya saker på internet?
- När du stöter på ett problem (internetuppkoppling, inte vet hur en hemsida fungerar), vad gör du då?
- Hur ser internetanvändningen ut bland släkt och vänner?

Förändring sedan internet?

- Hur var det innan du började använda internet?
- Har din attityd inför internet alltid varit densamma?
- Har dina dagliga aktiviteter förändrats sedan du började internet?
- Kan du klara dagliga sysslor utan internet?
- Varför har du ett behov av att använda internet?

1 7.2 Transkribering

2 7.2.1 Intervju 1

3 Informant: A

4 Intervjuare: Lisa Genblad

5 Sekreterare: Felicia Sten

6 Datum: 10 april 2017. Klockan 14.00

7

8 **L: Vi ska börja lite med bakgrundsfrågor**

9 A: Ja!

10 **L: Hur gammal är du?**

11 A: Jag är 78.

12 **L: Hur ser din boendesituation ut?**

13 A: Jag bor i en villa ute på landet, tillsammans med min man som är 79 år.

14 **L: Vill du berätta hur du blev introducerad av internet?**

15 A: Ja, jag har varit lärare och jag har varit mattelärare. Vilket innebär att i jobbet så har jag
16 haft en del med datorer att göra, från början. Sen var det att jag tjuvstartade lite med pens-
17 ionen, jag pensionerades 2000. Då innan hade jag haft en dator via skolan och då hade jag an-
18 vänt den, jag hade köpt den via skolan. Sen var det en period jag inte hade tid att använda da-
19 tor så mycket. Det var nog först 2002-2003 som jag skaffade egen internetuppkoppling, innan
20 hade jag bara använt det på skolan. Det som jag hade använt internet till var att söka på
21 olika med olika uppgifter att göra. Med att jag blev pensionär och ja, 2003 skaffade jag egen
22 uppkoppling hemma. Det hade jag inte haft innan. Sen kom jag in i styrelsen för en patientför-
23 ening, då blev det att jag använde det rätt mycket för att söka information och jag blev även
24 ordförande för föreningen. Jag använde internet för att anmäla mig på kurser och för att hålla
25 mig uppdaterad om just bröstcancer. Jag hade naturligtvis den lite privat också, för att kolla
26 lite saker. På detta sett har det fortsatt jag använder nätet som innan, och jag kollar privata sa-
27 ker, läser tidningar, matrecept, jag använder den till att läsa då jag är med i kyrkorådet så kan
28 jag gå inte i kyrkohandböcker, fakta. Nu valnämnden, är det inför valet jag går in och läser,
29 jag söker ganska mycket. Det är mer att jag har uppgifter men också privat. Men sen också att
30 man ska göra en del ansökningar som ska ske via nätet, har just inte hjälp min man med an-
31 sökningar till jordbruksverket då vi har lite skog och sådär. Även internbanken som vi har haft
32 i rätt så många år, som jag sköter på nätet.

33 **L: Använder du internet mest till nytta och inte så mycket nöje?**

34 A: Naturligtvis mest uppgifter, så som bank men jag kan också gå in och titta på tv program
35 som jag har missat. Det gör jag då och då.

36 **L: Har du några sociala medier du använder dig av?**

37 A: Nej, det gör jag inte. Inte att jag är inkopplad. Jag brukar kolla lite den öppna delen av Fa-
38 cebook. Men inte att jag loggar in mig.

39 **L: Varför inte det? Varför har du inte Facebook?**

40 A: Jag blev anmäld ganska tidigt av min dotter, men så var jag lite tveksam och sen har det
41 inte blivit av. Det har det inte.

42 L: Hur håller du kontakt med dina släktingar och vänner?

43 A: Med min dotter, som bor i Holland så pratar vi med facetime och skype, och även telefon.
44 Men sen sms använder vi mycket och mail.

45 L: Dina mer jämnåriga vänner tror du dem använder internet lika mycket som du?

46 A: Ja, det är flera som använder det en del. En hel del även Facebook. Men sen finns det
47 några som inte använder det, jag har till exempel min man. Men då har dem lite hjälp, av
48 andra. Min man till exempel kan gå in och läsa om dem är intresserade av något. Men det här
49 med att hålla kontakt är inte deras grej, inte heller för mina bröder. Dem använder mer inter-
50 net som uppslagsbok.

51 L: När du använder internet, vad använder du för enhet?

52 A: Jag har en iPad, den tycker jag är enkel att använda, men jag har även en laptop också. Det
53 är framför allt när något som ska skrivas ut om jag använder den, där har jag inte lyckats
54 koppla in min iPad.

55 L: När du är inne på internet och till exempel stöter på något problem eller inte vet hur en hemsida fungerar hur går du tillväga då?

56 A: Ja om det inte lyckas på något vis [uppehåll]
57

58 L: Försöker du mycket själv eller frågar du helst om hjälp?

59 A: Jag försöker, jag försöker mycket själv. Jag är nog självlärd till stor del. Jag kan försöka
60 läsa om det på nätet genom att se om jag får fram någonting där. Däremot det jag kan ha pro-
61 blem med är om något inte fungerar men då har vi en släkting som kan hjälpa mig. Då har jag
62 en släkting som bor rätt nära vilket är skönt. Annars kan jag ringa min dotter eller hennes
63 pojkvän så kan vi ta det över telefon. Jag har ingen hjälp av min man nej.

64 L: Du är den tekniska?

65 A: Ja, jag har hand om datorn.

66 L: Lite allmänt, vad har du för tankar kring internet?

67 A: Positiva! Jag använder det ju och söker information och löser korsord. Då är det mycket
68 lättare att få lite hjälp där. Just mailkontakt är ju fantastiskt också. Jag har ju en dotter som re-
69 ser mycket och då är det fantastiskt om hon kan skicka ett mail från Japan eller där hon befin-
70 ner sig så får man ett livstecken direkt. Det tycker jag om och bilder som kommer.

**71 L: Idag är det många fysiska tjänster som skett innan person till person som blir digi-
72 tala och hamnar på internet. Vad är dina tankar kring det?**

73 A: Jag kanske tycker det är rätt bra om jag istället kan ringa och få ett svar direkt. Men det
74 mesta sköter man vi banken och så, jag har också skickat in frågorna jag haft när dem har sup-
75 port. Det är bra att man kan välja att göra grejer snabbare med internet.

76 L: De i din ålder som inte internet, vad tror du det beror på? Till exempel din man.

77 A: Jag vet egentligen inte, i och med att jag från början har haft datorn direkt från jobbet när
78 det kom, det hade inte min man, han hade inte dator på jobbet. Men jag var tvungen.

79 L: Vad jobbade han med?

80 A: Musiklärare, på kommunala musikskolan. Jag tror att jag fick ett förspårning där, han kan
81 massa andra tekniska saker. Sen vet jag inte om han haft en dålig lärare [skratt], det är ju som
82 försökt lära honom.

83 L: Skulle du säga att du har ett teknikintresse?

84 A: Jag har undervisat i matte och fysik, det har ju gjort att jag varit inne lite på den sidan.

85 L: Finns det någonting med internet som du är rädd för? Någonting som oroar dig?

86 A: Ja, asså det känns lite obehagligt med det här att om jag har varit inne och sökt på en sak så
87 kommer det upp reklam om precis den saken. Dem vet precis vad jag har gjort, det tycker jag
88 är lite obehagligt. Plus alla skräpmail och man är orolig för att man ska trycka fel någon gång
89 så att det händer någonting. Jag har fått för mig att min iPad är lite mer säkrare på något vis,
90 men jag vet inte. Men just det att den vet allting. Sen även en rädsla för att det ska komma in
91 virus och sånt, även en rädsla för att något ska pajja. Jag försöker spara kort analogt, men det
92 skulle vara jobbigt om allt försvann, vi har så mycket viktig information.

93 L: Anser du att internet är dyrt?

94 A: Ja det kostar ju en del, men det är det värt. Det är det absolut.

95 L: Hur hade du känt om du skulle vara utan internet en vecka?

96 A: Jag hade saknat det, jag har haft en operatör som låg nere i fyra dagar och att jag då inte
97 fick några mail. Då kände man av det, och så undrade man vad man hade gått miste om. Det
98 känns som det är vanligt att sånt händer när man bor här ute på landet och det är tråkigt. Man
99 har blivit mycket van vid det. Såklart skulle man kunna plocka fram nationalencyklopedin
100 istället och slå upp men det är ju så mycket lättare med iPaden.

101 L: Hur mycket använder du internet per dag?

102 A: Det är svårt att räkna, det vet jag inte, måste nog vara mer än när jag jobbade. Det blir nog
103 en timme om dagen iallafall. När jag sitter och letar efter någonting kan man sitta två-tre tim-
104 mar i sträck.

**105 L: Okej, anser du att du har någon fysisk eller psykisk nedsättning som påverkar ditt
106 internetanvändningen?**

107 A: Nej inte vad jag kan komma på. Jag ser ju dåligt så det ända är ju att jag behöver ha mina
108 glasögon på mig.

**109 L: Jättebra, vi ska avsluta med en sista fråga. Vad tror du är den bakomliggande fak-
110 torer om varför du använder internet?**

111 A: Först beror det på att jag kom i kontakt med det via mitt jobb. Sedan beror det på att min
112 dotter flyttade utomlands 2002-2003, så då höll vi kontakt vi internet en del. Sist så tycker jag
113 att det är lätt att hitta. Då min man och jag är intresserade av musik, går vi in om vi ska åka
114 någonstans, och hitta en konsert eller liknande.

115 L: Brukar ni köpa biljett över internet då också?

116 A: Det gör vi, även flygresor köper jag på internet också hotell. Vi använder det till mycket,
117 men ibland krånglar det och då är det inte roligt. Det är då som man gärna skulle vilja ha nå-
118 gon som hade koll. Att vi hade varit två som hjälptes åt, men jag har möjlighet att få hjälp av
119 andra än min man så det klarar sig.

120 L: Är det något mer du vill tillägga?

121 A: Nej, inte vad jag kan komma på. Eller en sak som jag har tänkt var att lägg in böcker och
122 läsa på iPaden, men det har inte gått, jag vill läsa ur riktiga böcker. Så jag lånar inte böcker vi
123 nätet

1 7.2.2 Intervju 2:

2 Informant: E

3 Intervjuare: Lisa Genblad

4 Sekreterare: Felicia Sten

5 Datum: 8 april 2017. Klockan 14.00

6

7 **L: Kan du berätta om när du för första gången blev introducerad av internet?**

8 E: När jag jobba på kammarkollegiet och hade hand om personal så var jag med och tyckte att
9 dem skulle skaffa datorn och sedan blev det ett krav. Först hade dem bara sån här dem skrev
10 ut beslut på, jag vet inte vad det hette, man hade inte datorer. Och så var jag och någon mer på
11 kurser, så hörde vi om att vi måste bli moderna. vi tyckte dem var så omoderna

12 **L: Vilka år är det här?**

13 E: Ja vilka år kan det vara? Jag har varit pensionär i 15 år och där var jag i 20 år så att 79, åren
14 går. Jag kom asså från Göteborg och så var jag i Uppsala ett år och så kom jag till Stockholm
15 och då tyckte jag att när jag kom till den myndigheten, kammarkollegiet så tyckte jag att jag
16 kom tio år tillbaka i tiden så omodernt var alltid är. Så då tänkte jag att här kan jag inte stanna,
17 för jag hade bara tjänstledigt men hur det än var så lyckades jag få lite fart på det och få det att
18 bli bättre. Allt eftersom så blev det lite moderna och modernare, till slut så kom det att vi
19 skulle ha datorer och det här. Det var en procedur asså, en ganska lång sådan och på den
20 vägen började det och sen fick vi alla datorer, från början var det bara några stycken. Sen
21 skaffade vi en IT- kille som höll på med det. Det fanns mycket motstånd bland alla männi-
22 skor, men så blev det! Sedan under 90-talet skaffade vi även internet till datorerna, och så
23 blev jag introducerad.

24 **L: Vad har du för utbildningsbakgrund?**

25 E: Ja, lång väg. Jobbat med personal, jobbat på domstol. i 15 år i Göteborg, hade hand om
26 kansliet och personal, och sen en tid var jag chambre där. jag skötte all bokföring för hovrät-
27 ten i västra Sverige. Ja, och innan dess gick jag på universitetet. Jag har gått en lång väg men
28 man lär sig mycket på det.

29 **L: Men då använde du internet främst på ditt jobb i början?**

30 E: Ja, så började det och med jobbet fick vi också lite utbildning för att lära oss hur det skulle
31 fungera men jag har nog lärt mig mest själv. Sen fick vi köpa ut datorer som skulle ersättas
32 vid några tillfällen för en billig penning så då tänkte jag, jag tar med mig en hem. Så det
33 gjorde jag, så då hade vi dator hemma tidigt så använde jag den mer och mer.

34 **L: Hade ni internetuppkoppling då hemma också?**

35 E: Nej, ja... Vi måste ha haft nått, ja det var väll via telefonjacket hade vi.

36 **L: Är du teknikintresserad?**

37 E: Förmodligen är jag väl lite det. Ja, för jag använder ganska mycket dator och så var man
38 tvungen för att kommunicera med andra via datorn. Det bara blev så. Sen tyckte jag att det här
39 ska jag fortsätta med hemma, sen kanske vi inte hade lika mycket användning av det för min
40 man brukar påminna mig ibland när han gick in på, jag vet inte vad han skrev, någon sån dej-
41 tingsajt, dolly is back in town skrev vi [skratt] Det brukar han påminna om ibland. Jag vet inte
42 om han fick några svar, men på nått sätt fortsatte det så här. Sen när vi kom till Kalmar tog vi
43 med datorn, men det visade sig att det inte var någon vidare kapacitet så då fixade en kille en

44 dator. Han byggde en stationär dator åt oss. Den hade vi tills vi köpte den laptop vi har fortfa-
45 rande. Nu använder vi laptop och kan koppla ihop den med skärmen. Så den håller min man
46 på med, jag är inte inne så mycket på den, bara när min man skriker på hjälp och jag får
47 komma och hjälpa honom, och till exempel se att den är uppdaterad. Jag använder min iPad
48 istället. Den har jag haft i två år och jag gillar den mer. Det var är min kom och visade sin
49 som jag tyckte att den var bra och ville köpa en också. Så då var min systerdotter och hennes
50 man med mig när vi köpte en. För jag tänkte att jag vet ju inte vad jag ska ha, eller hur det ska
51 va så jag fick lite hjälp av dem. på den vägen är det, jag tycker det är kul!

52 **L: Häftigt, vad tycker du om internet?**

53 E: Jag kan ju söka på allt möjligt, och vad som helst. Ja, plötsligt kommer jag på nått. "Vad är
54 det?" och då kollar jag upp det. Kan gå in på 1177 och söka om alla sjukdomar om någon har
55 ont någonstans. Jag tycker även det är kul att läsa bloggar, ibland söker jag på nått och Fa-
56 cebook hade jag inte tänkt att gå med i men när det var när min systems barnbarn var bortrest
57 ett halvår så kunde jag få kontakt med henne på det sättet. Det var min systems dotter som sa la
58 in mig där... Nej, jag hade inte velat vara utan internet.

59 **L: Använder du Facebook även fast din systems barnbarn är tillbaka?**

60 E: Någon gång skriver jag någonting. Men jag har inte använt det mycket. Men jag är inne
61 och tittar och ser vad andra gör. Jag använder även Snapchat en del, jag följer de yngre släk-
62 tingarna men jag skickar inte mycket själv. Men på Snapchat är jag inne i stort sätt varje dag.
63 Instagram tycker jag även är kul, Stina Wollter följer jag. Jag kan sitta en lång tid men Instag-
64 ram, där finns det mycket att se. "Mikael med kjol" är också en rolig profil, han var med på
65 TV i "Go kväll" så då började jag följa honom. Även Ebba von Sydow gillar jag.

66 **L: Gör du några dagliga sysslor på internet, som du tidigare gjorde fysiskt?**

67 E: Jag betalar allt över internet. Nu tar jag över mobilen, det är ännu smidigare, och där har
68 jag även lärt mig mobil BankID. Jag har även det på iPaden men det kommer jag inte ihåg, så
69 det måste jag alltid slå upp. Jag har även precis skaffat mig Swish, fast jag har inte använt det.

70 **L: Hur kom det sig att du skaffade det?**

71 E: Jag skaffade det för att när min man fyllde år ringde hans son och sa att vi skulle köpa en
72 present ihop och att han skulle swisha pengar till mig. Jag har inte Swish sa jag, så det blev
73 ingenting med det. Men sen tänkte jag att jag iallafall skulle pröva det så jag skaffade det. Så
74 att jag hade det iallafall till nästa gång.

75 **L: Hur skaffade du det?**

76 E: Jag gjorde det själv, jag letade upp hur man gjorde.

77 **L: När du stöter på problem, hur går du tillväga då?**

78 E: Då skriver jag in en fråga, antingen går jag på bruksanvisningen i iPaden eller så googlar
79 jag. Det är inte att jag begriper, men jag är envis så då läser jag igen och förstår mer. Så det
80 mesta löser jag helt själv.

81 **L: Så du löser det mesta själv?**

82 E: Nu senast fick jag upp på Facebook "Personer du kanske känner" så har det inte varit innan
83 men nu kom det hela tiden. Så då går jag in och söker på det och läser om vad det jag vara
84 och hur jag kan få bort det. Så jag försöker lösa det mesta själv. Det är kul.

85 **L: Hur ser internetanvändandet ut bland dina jämnåriga vänner?**

86 E: Ja, flera använder internet, men det pratar vi inte om så mycket. Vi skickar sms till
87 varandra.

88 L: Har du spel du använder också?

89 E: Ja men det använder jag nästan bara med min systerdotter och hennes man. Jag hinner inte
90 med fler, vi spelar varenda dag. Quizkampen och Wordfeud till exempel. Men jag hinner inte
91 med någonting mer, jag kan bli sittande en hel del. Jag har ju även Apple TV och då ibland
92 måste jag gå via iPaden och koppla ihop med vardagsrummet så då tittar jag på program som
93 jag missat. Jag tycker internet är väldigt tillgängligt, och inne i stan där vi bor har vi bredband
94 i väggen där är jag alltid uppkopplad. Jag försöker internet mycket men ibland så försöker jag
95 att inte göra det, ibland får jag ingenting gjort. Jag tänker att man inte ska sitta mer än en
96 timme åt gången, men det finns så mycket kul man kan göra.

97 L: Hur mycket sitter du på internet per dag?

98 E: Jag sitter men än en timme om dagen, kanske två. Tittar på någon film eller något sånt där.

99 L: Hur gillar du att hålla kontakt med dina vänner? Gillar du att skicka bilder och så?

100 E: Ja det gillar jag, det skickar jag en del. Jag gillar även att få bilder och se. Ibland så glöm-
101 mer jag bort lite hur man gör, till exempel på Snapchat, men det fungerar bra, jag tycker jag
102 har lärt mig. Man ska inte vara rädd och inte tro att det går, det måste nötas in för att snabbare
103 anamma det.

104 L: Det känns även om fler äldre tror att man kan förstöra om man gör fel.

105 E: Ja, de är nog väldigt rädda för att det ska krascha, nej men så är inte jag. Ibland när jag tror
106 att jag sabbat något har jag min systerdotter och hennes man som kan titta på det. Då säger
107 dem att jag inte alls tagit sönder något. Jag skriver gärna och frågar om hjälp om det är någon-
108 ting jag inte förstår mig på. Jag är inte rädd och det känns tryggt att kunna be om hjälp när
109 man inte kan. Ibland chattar jag med webbsidan om jag inte vet hur jag ska göra, det är smi-
110 digt, så man inte behöver stå i långa telefonköer. Jag har även haft problem med att få in mai-
111 len på iPaden, jag löste det för min mail men inte min mans. Men sen satte jag med det ett tag
112 och sen löste det sig på ett annat sätt, så nu kan han också komma in på sin mail men han får
113 ta en annan väg. Det går om man vill. Jag fixade även min mans deklaration över datorn.
114 Hans e-deklaration tog bara 20 minuter att göra med internet.

**115 L: Ja deklarationen är en av väldigt många tjänst som blivit digital dem senaste åren.
116 Vad är dina tankar kring det?**

117 E: Ja de är sant men för min del är jag inte så orolig. Men jag tycker det är många som inte
118 kan eller vet som det är synd om. De personerna kan inte gå in på banken och få pengar och
119 banken gör inte det och banken gör inte det. Själv ser jag inga större problem för min del.

120 L: Du tycker mer att det är positivt utifrån dig själv?

121 E: Ja, jag tycker det är kul. Men jag hör på radio om att dem säger: vi då, vi som inte kan. Då
122 tycker jag synd om dem. För utvecklingen går ju snabbt, väldigt snabbt. Det är alltid nya upp-
123 dateringar och då måste man lära sig igen. Men hittills för mig har det gått bra.

**125 L: Ja, för det krävs ju en viss anpassning för att äldre ska kunna använda internet. Kän-
126 ner du att du har någon psykisk eller fysisk nedsättning som gör det svårare för dig att
127 använda internet ibland?**

128 E: Nej, det är väl min syn i så fall, men inget annat. Men man kan ju zooma in på skärmen om
129 man inte ser.

131 L: Tror du att det kanske påverkar andra i din ålder till deras internetanvändning?

132 E: Ja, det kan det väl göra. Jag kan tänka mig att de inte vet hur de kan göra för att zooma el-
133 ler andra saker. Det finns massvis man kan lära sig. Men jag tycker det är kul.

134

135 **L: Det här sociala du använder internet till just nu. Tror du det beror mycket på att**
136 **nära vänner släkt och vänner använder de sociala medierna?**

137 E: Nja, det vet jag inte. Det är väl mycket att jag är nyfiken och hänger med på vad som hän-
138 der. Jag går ju in och läser alla tidningar som Aftonbladet eller Expressen. Jag tycker internet
139 är kul för man kan hänga med i samhället helt enkelt.

140

141 **L: Precis... Tror du att du skulle kunna klara dig utan internet?**

142 E: Ja det skulle jag väl, men jag skulle nog sakna det.

143

144 **L: På vilket sätt skulle du saknat det?**

145 E: Ja men annars vet jag ju inte vad som händer. Då hade det känts som jag missat det som
146 händer i tillvaron. Det är skönt att kunna använda det när jag vill. Man kan ju få reda på grejer
147 på radion och tv också, men på min iPad går det ju mycket snabbare. Och internetuppkopp-
148 lingen i lägenheten är ju snabb och enkel där behöver jag ju inte göra någonting nästan för att
149 det ska funka.

150

151 **L: Du som använder internet med än dina jämnåriga, vad tror du det beror på och hur**
152 **tror du man hade kunnat motivera dom?**

153 E: Hm ja, det jag tror skrämmer många är att det är så mycket tangenter. Jag gick ju på en så-
154 där kurs, Seniornet, på biblioteket en gång där de skulle lära ut. Folk tyckte de var så mycket.
155 De visste inte vart de skulle trycka på och jag tror det blir för mycket för vissa när de ska lära
156 sig om de aldrig använt de innan. Och om jag aldrig hade sett min iPad innan hade jag undrat
157 hur jag i huvud taget använder den, men den är lättare. Jag vet inte vad jag anser om dessa
158 kurser, jag skulle säga att man lär sig bäst av att själv sitta och prova sig fram.

159

160 **L: Tror du att du har fått hjälp över att du introducerades av internet i ditt arbetsliv?**

161 E: Ja det tror jag, lite grann! Jag har ju också gått på en studiecirkel där jag träffar många
162 äldre och där hör jag hur skrämnda många gamla blir av allt nytt IT. Och det blir väl för avan-
163 cerat då för dom eftersom de inte har hängt med.

164

165 **L: Så du menar att det egentligen själva tekniken, asså apparaterna där man kan an-**
166 **vända internet på, som skrämmer dom?**

167 E: Ja. Kanske inte så mycket själva internet. Jag förstår om vissa är rädda för det, men det är
168 synd för det är ju spännande.

169

170 **L: Tycker du att det är dyrt med internet?**

171 E: Nej. Det har jag inte ens tänkt på. Jag tycker att det är värt det. Det är klart om man tänker
172 efter hur mycket pengar man lägger på det så kanske det är en del. Men det är inget vi reage-
173 rar på, och min man vill ju ha fast telefon och den är ju jättedyr. Och jag tycker att det är vik-
174 tigt med bra internetuppkoppling.

175

176 **L: Är det någonting du känner dig otrygg eller som du oroar dig över när du är på in-**
177 **ternet?**

178 E: Hum, nej inte så precis. Det finns ju mycket att oroa sig för här i världen men jag går inte
179 in på såna äckliga eller konstiga sidor.

180

181 **L: Ja du tänker inte någon gång på säkerheten på internet?**

182 E: Jo, men det kan jag göra ibland när det kommer upp lite meddelande på facebook eller så
183 då de vill att man ska skriva in. Ibland förstår jag inte riktigt.

184 **L: Om du skulle sammanfatta, vilka är de bakomliggande faktorerna till att du använ-**
185 **der internet?**

186 E: Ja dels att jag vill hänga med vad som händer. Och sen tycker jag att det är roligt med tek-
187 niken. Jag gillar att kunna ta bilder, skicka bilder och få bilder. Det är som förr, man lärde sig
188 att skriva skrivmaskinen och nu är det de här man lär sig istället. Det är svårt att sätta ord på,
189 men de tillhör ju denna tid och jag tycker det är smidigt. Annars känner man ju sig utanför.
190 Ja...Jag skulle sakna internet om jag inte få använda det. Sen när släktingar använder internet
191 som man kan följa, gör ju så att det blir extra kul.

1 7.2.3 Intervju 3:

2 Informant: K

3 Intervjuare: Lisa Genblad

4 Sekreterare: Felicia Sten

5 Datum: 2 april 2017. Klockan 10.00

6

7 **L: Ja det är ju såhär att vi skriver en uppsats om äldre människor och äldre. Vi ska**
8 **börja lite med bakgrundsfrågor. Hur gammal är du?**

9 K: Jag är 79 år och fyller 80 år i höst.

10 **L: Okej, grattis! Hur ser din boendesituation ut?**

11 K: Jag bor på en gammal bondgård. Det är ett hus från 1700-talet. Där är det jordbruk och jag
12 har en dator som driver jorden och där mycket skog. I detta huset har min mor växt upp och
13 min mormor och morfar har bott där.

14 **L: Vad mysigt. Bor du där själv?**

15 K: Ja, jag bor själv för att jag är änka. Jag har ju barn, barnbarn och allt sånt men ingen bor
16 här. De bor på västkusten allihop:

17

18 **L: Okej. Har du någon utbildningsbakgrund?**

19 K: Ja det har jag. Jag har gått på lärarhögskolan i Kristianstad på sin tid. Så jag är utbildning
20 till förskollärare. Sen har jag jobbat som föreståndare på förskolor och sen jobbade jag på för-
21 valtningen med en massa administration och utbildning- och kulturfrågor. Sen jobbade jag
22 som rektor på skola. Då hade jag en förskola, en barnskola, fritids och sen då något vi kallade
23 för resursskola där jag skötte nästan allting. Mycket intressant. Jag byggde upp en hel ny
24 skola från grunden med lokal och allting. Den blev lyckad den skolan och den är fortfarande
25 väldigt bra. Det var mycket kul.

26

27 **L: Ja vad kul. Vill du berätta hur du blev introducerad för internet?**

28 K: Ja, vi började ju på 80-talet med datorer på arbetet. Där hade vi ju allting och skötte det,
29 men det krånglade väldigt ofta. Du vet det var på den tiden det var servrar här och där och man
30 var tvungen att starta upp på morgonen. Ja då krånglade det ofta, och då fick de komma och
31 hjälpa till och ordna det. Det var ju inte så enkelt som det är idag. Det var en stor apparat man
32 hade på skrivbordet. Klumpiga och tunga saker men vi jobbade bättre med det.

33

34 **L: Ja det förstår jag. Men så det var genom jobbet du började använda internet?**

35 K: Ja, precis det var genom jobbet. Och där fick vi ju ha det, det var ingenting att be för. Det
36 var ju lite motstånd ibland där man tänkte: ja det funkar ju väldigt bra som det är, ska vi verk-
37 ligen behöva det. Men då kom man på att: här är det bara att gilla läget, för det är klart att vi
38 måste ha det. Så, så började det för mig.

39

40 **L: Så fick ni utbildning på jobbet för hur ni skulle hantera dator och internet?**

41 K: Det var väldigt dåligt. Vi fick någon sån där väldigt snabb kurs men i regel fick vi nästan
42 lära oss själva och träna. Sen fick vi manualer att titta på. Det fanns någon vi kunde fråga,
43 men en mycket enkel utbildning.

44

45 **L: Okej.. och sen har du fortsatt använda internet efter det?**

46 K: Ja. Sen jobbade jag ju till jag gick i pension. Så gick det ett tag och så tänkte jag: jag måste

47 ju skaffa en dator... eller en laptop menar jag, och det funkade faktiskt bra. Inte en sån där
48 stor dator utan en laptop. Det var rätt intressant och där brukade jag göra deklaration eller
49 prata med barn och barnbarn. Jag höll på med den rätt så bra. Men sen tyckte jag: asch, detta
50 är ju inte så roligt, det är roligare att träffa folk. Så sen använde jag den mindre och mindre
51 sen krånglade den. Då hjälpte mitt barnbarn mig men vi fick inte det att funka, men då kom vi
52 fram till att vi skulle skaffa en platta som jag gillade mer. Där kunde jag ladda ner någon bok
53 och läsa och si och så. Det tyckte jag var rätt intressant. Sen när jag ska titta på någonting, då
54 kan jag ju titta på plattan att se och undersöka saker. Men nu ska jag erkänna att de senaste
55 månaderna har jag knappt haft plattan framme. Det är väl någon lathet, jag har tyckt att det
56 ändå fungerar. Nu när det är vår och varmt är man ju ute, men sen så vet jag att när hösten
57 vintern kommer, kommer jag att använda den mer igen. Det är så det har blivit. Men jag har
58 använt den mycket och jag har varit mycket nöjd. Men nu är det något som krånglar med den
59 och ingen har haft tid att titta på den, så då tappar jag suget lite att använda den förstår ni.

60

61 **L: När du möter ett problem, precis som du sa nu. Hur gör du då?**

62 K: Jag försöker själv först. Men jag är ingen tekniker, och jag har nog inte det brinnande in-
63 tresset man behöver då så jag ber ofta någon nära om hjälp. De är skönt att kunna göra det.
64 Men jag vill att det ska funka och att plattan ska komma igång igen, det vill jag. Men sen så
65 skaffade jag ju en iPhone som jag tycker är jättebra. Jag har ingen fast telefon längre utan den
66 har jag sagt upp. Det är väldigt bra med min iPhone, där kan man ta meddelande och lämna
67 meddelande. Jag kan också titta på tv program som har gått för länge sen om jag vill det med
68 den. Det tycker jag är bra. Det är lite smått bara, men den tekniken är jättebra.

69

70 **L: Ja men det är ju toppen. Du sa ju nu att du kollar lite på tv program på internet och
71 så, men vad är det mer du gör på internet?**

72 K: Jag tittar och googlade på allt jag undrade över. Söka fakta och söka kunskap. Så fort det
73 är någon jag vill kolla upp. Kanske en teater eller något i kyrkan så går jag in och kollar på
74 tider och vad det står. Det tycker jag är jättebra. Eller om jag känner att jag behöver en ny
75 lampa. Då har jag gått in och kollat lite här och där för att se vad de har. Sen när jag hittade
76 något ringde jag upp och pratade med dom, sen kunde jag skicka meddelande så jag handlade
77 lite på det sättet. Det var jättebra.

78

79 **L: Ja vad smidigt. Hur sköter du dina bankärenden?**

80 K: Nej de gör jag inte på internet. Det gör jag på gammaldagsvis med betalorder som jag skri-
81 ver. Om man är pensionär och min bank Sparbanken Skåne så har man det väldigt förmånligt,
82 det kostar i stort sätt ingenting. Det blir samma pris som om jag skulle haft det på internet, så
83 därför har jag det såhär istället.

84

85 **L: Det finns nog många människor som bor i städer där det inte finns en sån förmånlig
86 bank, om du bodde någon annanstans, tror du att du hade använt dig av banken på in-
87 ternet då?**

88 K: Jag har haft den banken hela mitt liv, så då har de någon specialpris. Bank fungerar bra för
89 mig när jag behöver det. Man slår en signal så får man komma dit. Det är klart de har inga
90 kontanter men de man kan ju ta ut pengar ut en automat.

91

92 **L: Men varför vill du inte sköta banken över internet?**

93 K: Ja jag har ju telefonbanken, där kan jag flytta pengar hit och
94 dit. Jag har inte den bank-appen. Jag har tänkt på det, det har inte bara blivit av. Det är
95 dumt... Det har jag sagt många gånger att, det ska jag ha! Det har inte bara blivit av, men det

96 kunde jag mycket väl ha.

97

98 **L: Intressant. Men hur mycket sitter du på internet per vecka eller dag.**

99 K: Just nu sitter jag ju inte så mycket, men annars inte dagligen men många dagar i veckan då
100 jag gick in och tittade och googlade som man brukar säga. Så fort det var något jag undrade
101 eller ville titta på då gjorde jag det. Ibland har det varit varje dag och ibland då och då. Min
102 laptop ligger ju i köket på en bänk på sidan så det är ju bara att ta upp och kolla på den.

103

104 **L: Så man skulle kunna säga att du främst använder internet för att söka information...**

105 K: Ja precis helt rätt!

106

107 **L: ... och om du inte behöver någon information, du använder du inte internet?**

108 K: Hmm. Fast jag har ju mailat till många som mitt barnbarn och så. Men nu slår de oftast en
109 signal oftast är de ute och då är det lättare så, då blir det på telefonen på iPhonen.

110

111 **L: Så du håller mest kontakt med dina släktingar via telefonen då?**

112 K: Ja precis.

113

114 **L: Du har inga sociala medier du använder dig av?**

115 K: Nej det vill jag inte ha. Det behöver jag inte.

116

117 **L: Varför vill du inte ha det?**

118 K: Mina släktingar har ju frågat mig om jag inte ska ha det, för att se vad de upplever och så.
119 Men nej, jag har inte brytt mig om det. Det är kanske för jag inte haft det. Om jag hade använt
120 det så hade jag kanske insett fördelen med det och bry mig om det, men jag har inte gjort det.
121 Likadant att vi skulle kunna Skypa med varandra, men nej jag har inte längtat efter det men
122 jag kan absolut tänka mig att lära mig det.

123

124 **L: Okej... intressant. Det kanske kommer!**

125 K: Ja det är inte alls omöjligt att det kommer. Jag är rätt så påverkbar så det kan nog hända. Jo
126 men jag har lätt för att hänga med, när det låter kul så tänker jag: ja men det tar vi!

127

128 **L: Dina vänner i din ålder, använder de mer eller mindre internet än du?**

129 K: Det är både och ska jag säga. Jag har några som släktforskar och då är det ju bara internet
130 och datorer som gäller. Det tycker dom ju är toppen. En del av mina vänner gör filmer som de
131 lägger och som jag får. Tack så mycket, säger jag då. Det är ju trevligt. Jag har ju själv släkt-
132 forskat men det var ju på den tiden när man hade det nedtecknat. Då hade jag pärmar med sa-
133 ker. Och det känner jag att jag har gjort klart och är nöjd med.

134

135 **L: Finns det något som oroar dig med internet.**

136 K: Nej det finns inget som oroar mig. Jag vet att alla vet allt om oss. Det är inget jag oroar
137 mig över så. Vad kan hända egentligen? Ingenting.... Så jag är inte orolig nej.

138

139 **L: Nej. Känner du dig tvingad av samhället att använda internet?**

140 K: Nej det gör jag inte. Jag känner mig inte tvingad, utan jag gör det när jag vill. Och vill jag
141 så gör jag det, och vill jag inte så gör jag de inte. Det bestämmer jag, jag känner mig inte
142 tvingad. Jag märker att så jag har det klarar jag mig alldeles utmärkt. Det är bra att kunna söka
143 efter information. Det var eventuellt en restaurang vi skulle bjuda någon på och då kunde jag
144 kolla upp vilka tider den hade öppet.

145

L: Känner du ibland att du saknar internet när du inte har tillgång till det?

147 K: Ja, då saknar jag det.

148

L: Vad tycker du om kostnaderna för internet?

150 K: Jo det är dyrt. Nu betalar jag ju för abonnemang och telefon och allting. Som vi bor här nu,
151 har jag ju ingen fast telefoni. Telias tjänster kommer läggas ner här, så därför måste jag ju
152 vara uppkopplad på annat sätt. Ute på landet blir det ju sämre, jag vet inte hur det är i städerna
153 men där är det säkert bättre uppkoppling, det vill vi också ha. Här får vi betala allt själv. Om
154 vi exempel ha bredband så måste vi betala 30,000 och det tycker jag är för dyrt. Det tycker jag
155 är mycket, men det blir kanske billigare. Jag kan tänka mig att det även finns bidrag att söka.
156 Det kanske jag borde göra, för fast det kostar pengar vill jag ju ha internet.

157

L: Men har du något positivt att säga om internet?

159 K: Ja, visst är det bra. Det är väldigt praktiskt och bra. Man kan ju söka vad man vill, hitta vad
160 man vill och hitta vem man vill. Det är väldigt bra. Sen tror jag såhär, jag är väldigt rörlig. Jag
161 kan ta min bil vart jag vill men om jag blir lite mindre rörlig med åren, då blir det ju ännu vik-
162 tigare att ha det här uppdaterat och ordentligt. Och det kommer jag se till att jag ska ha. För då
163 blir det väldigt viktigt för att bevara kontakter. Nu kan jag ju köra till vem jag vill när jag vill.
164 Om jag inte hade kunnat det och det skulle bli vinter och läskigt då är det ju viktigt.

165

L: Ja... det är kanske då du börjar skypa.

167 K: Ja precis vad jag har tänkt och vad jag har pratat om. Sist när jag var hos en i påsk som är 9
168 och 11 år så sa de: Mormor då kan du titta på de så kan vi prata med varandra. Så det får väl
169 bli så i framtiden.

170

L: Ja för du känner du att du har någon nedsättning som gör det svårt för dig att använda internet?

173 K: Nej, eller asså jag ser ju dåligt. Men inte så dåligt så jag inte kan använda min platta eller
174 telefon. Det kan jag inte skylla på. Jag kan faktiskt skylla på att det är lathet. Det är ingenting
175 som gör att jag inte skulle kunna göra det jag har inte prioriterat det just nu bara.

L: Okej. Det sker ju en digitalisering i samhället där många tjänster hamn på internet.**Vad tänker du om det?**

178 K: Ja det vet jag. Jag tycker att det är bra att man kan få välja hur man vill göra. Antingen på
179 internet eller inte.

L: Avslutningsvis om du skulle sammanfatta, vilka tror du är de bakomliggande faktorerna till att du använder internet?

182 K: Ja det är att jag söker information. Och också att jag kan meddela med mina nära och kära.
183 Det är främst de två. Sen likadant om det är någon myndighet man vill ha kontakt med då är
184 det väldigt bra då också. Jag är ingen motståndare till internet, de ska ni inte tro.

185

L: Nej men det hör vi att du inte är.

187 K: Ja för jag är väldigt positiv till internet, jag vet att det är bra.

188

L: Toppen, är det något mer du vill säga?

190 K: Nej, det är väl det att musik lyssnar jag inte på internet förutom när barnbarnen har visat.
191 Då plockar de jättesnabbt fram musik som jag har på mina kassettband jag lyssnar på hemma.
192 Det tycker jag är jätteroligt men det kan jag inte göra. Men det hade jag gärna velat lära mig.

193

194 **L: Vad tror du hade behövts för att du skulle kunna lära dig det?**195 **K:** Ja det vet jag inte. Jag tänker bara där och då i den situationen att det där skulle jag vilja
196 kunna. Men det blir inte av, jag är för bekväm. Jag är inte så teknisk heller så jag gör det jag
197 redan kan

1 7.2.4 Intervju 4:

2 Informant: O

3 Intervjuare: Felicia Sten

4 Sekreterare: Lisa Genblad

5 Datum: 6 april 2017. Klockan 12.00

6

7 **F: Så vår uppsats handlar då om bakomliggande faktorer till varför äldre använder in-**
8 **ternet. Till början vill vi fråga lite indelningsfrågor. Så hur gammal är du och hur ser**
9 **din boendesituation ut?**

10 O: Jag är 79 år gammal och bor i en lägenhet med min fru som är 80 år och som också är
11 pensionär.

12

13 **F: Vad har du för utbildning- och yrkesbakgrund?**

14 O: Jag har varit pensionär i 3 år sedan, innan det var jag egenföretagare och jobbat som revi-
15 sor åt små företag. Jag var tvungen att använda internet och dator för att få senaste informat-
16 ion för jobbet och var snabb med det. Historiska år eller händelser kan inte ändras, men riks-
17 dagen ändrar och lägger till lagar hela tiden. Som revisor kan man inte använda sig av gamla
18 böcker, det vågar man inte. Innan det har jag bland annat gått handelsskola, ekonomisk exa-
19 men och efter det läste jag in en jurkand examen. Och när jag läste min jurkand examen så
20 jobbade jag samtidigt.

21

22 **F: Hur mycket skulle du vilja säga att du använder internet nu när du är pensionär?**

23 O: Ja jag är ju fortfarande klienter kvar, så det är till främst det jag använder internet. Så det är
24 mest till mitt yrke jag använder internet till.

25

26 **F: Men är du inne på internet varje dag?**

27 O: Ja det är jag nog, och tittar lite på tidningar som aftonbladet eller expressen. Eller på sånna
28 där sajter. Jag använder de ju som ett uppslagsverk.

29

30 **F: Har du några sociala medier?**

31 O: Nej det har jag inte, utan jag tittar väl på bloggar som skriver om aktuella händelser som
32 inte är politiskt korrekta. Detta att se fakta som man inte får se annars.

33

34 **F: Brukar du använda internet till något annat?**

35 O: Ja det är väl att jag ibland kollar på tv, då min fru är duktig med sånt där brukar jag kolla
36 med henne. Hon har ju Netflix till exempel.

37

38 **F: Tror du att du hade använt det själv om hon till exempel var borta och reste under en**
39 **längre tid?**

40 O: Nej, då hade jag pajjat alltihopa. Det är hon som sköter allting. Jag tror inte jag hade klarat
41 av det, så på det sättet är jag beroende av hennes kunskaper.

42

43 **F: Varför tror du inte att du hade klarat av det?**

44 O: Jag är inte så teknisk, utan jag hade nog bara klantat till det. Det tar lång tid innan jag bör-
45 jar använda sådana nya saker. Men min fru är modig, hon börjar tidigt och tränar. Ofta när jag
46 går in i datan så sabbar jag bara i datorn.

47

48 **F: Vad gör du då när du stöter på ett problem?**

49 O: Jag ropar på min fru. Om jag försöker lösa det själv förvärrar jag de nog bara. Men jag
50 sköter ju min bokföring på min Windows 3.1, det äldsta programmet. Och det funkar för mig,
51 för jag slår bara in kontobelopp och konto. Det tar inte så stor programkraft, så det räcker för
52 mig.

53

54 **F: Okej, och era bankärenden?**

55 O: Ja de sköter jag. De gör jag över datorn, betalar räkningar och så.

56

57 **F: Hur har du lärt dig det?**

58 O: Jo men det klarar jag... men inte ta in tvprogram. Men bokföring på internet är jag bra på.

59

60 **F: Vad tycker du om att man kan göra bankärenden på internet?**

61 O: Jo men det är skönt, annars hade man ju brev. Med internet går det ju så snabbt. Jag kan ju
62 betala samma dag så går det igenom.

63

64 **F: Ja precis. För det sker ju en digitalisering av samhället just nu där många fysiska
65 tjänster blir digitaliserade och hamnar på internet mer och mer.**

66 O: Ja det är vi medvetna om. Om man ska köpa en bussbiljett så går det ju knapp att göra om
67 det inte är på internet.

68

69 **F: Vad är dina tankar kring digitaliseringen som sker då?**

70 O: Ja det är inte roligt för de äldre som inte kan någonting eller som inte har internet. De blir
71 en diskriminerad grupp, tycker jag, men digitaliseringen i sig är det inte fel på.

72

73 **F: Vad tror du samhället kan göra för att få med dom då?**

74 O: Ja... De som inte vill, de kommer ju i bakvattnet, det är ju så. Dessa personer har alltid va-
75 rit negativa till internet och vill fortfarande inte riktigt använda det. Men det är ju samtidigt
76 svårt, ringer jag för att fråga något så kan de säga, ja men gå in på vår hemsida så kan du se.
77 Men om man inte kan gå in på en hemsida, vad gör man då då? Min fru hon kan ju ta fram
78 min sjukjournal och se vad läkarna har sagt. Så Sverige är ett föredöme i offentlighetsprinci-
79 pen, att man kan få reda på allting. Men ja... det är väl att man är lite bekväm och lat, det
80 räcker väl att en kan det men det är kanske dumt.

81

82 **F: Har du något teknikintresse?**

83 O: Nej jag har inget teknikintresse. Jag var dålig i slöjd och teknik. Mitt intresse låg för siff-
84 ror, men jag önskar att jag vore mer kunnig i dator. När mina barnbarn kommer så är ju de hur
85 duktiga som helst med datorn och jag kan inte ens smsa.

86

87 **F: Aha okej. När blev du introducerad för internet?**

88 O: Det kom smygande. Det var nog när vi kom till Kalmar. Det har utvecklats mer och mer
89 utan att man tänkt på det. Men det var väl då man slutade läsa papperstidningen för de fanns
90 på nätet.

91

92 **F: Du nämnde tidigare att du använde internet till jobbet för att söka lagar och fakta.
93 När började du med det?**

94 O: Ja det är nu också sen när vi kom till Kalmar. Det finns en sida där man kan kommunicera
95 med juriststudenter och där man kan få reda på rättsfall.

96

- 97 **F: När flyttade ni till Kalmar?**
98 O: Ja vi flyttade till Kalmar år 2002. Tidigare bodde vi i Knivstad och då var det inte så
99 mycket, för nätet var så dåligt där. Det var en mycket bättre uppkoppling till internet här. Ti-
100 digare var det så seg uppkoppling till kåken.
101
- 102 **F: Tycker du internet är viktigt?**
103 O: Ja, internet är viktigt om det används på rätt sätt, finns mycket fusk på internet. För jag kan
104 ju gå in på läkarspalter och fråga om sjukdomar och hur de behandlar för att analysera sig
105 själv. Det är ju ett fantastiskt medel internet. Jag hade saknat det om det försvann.
106
- 107 **F: Ja. Anser du att det är många i din ålder som vänner som använder internet?**
108 O: Ja eller asså en kille som satt med i kyrkorådet och använde inte internet. Och det tyckte
109 jag var dumt. Han fick ju kallelser men som han inte såg. Då fick de skicka brev till han istäl-
110 let. Men han lärde sig att det var bättre att få ett meddelande på internet än att de ska skicka
111 ett brev med porto. Så internet öppnar ju många möjligheter. Man målar nog upp att det är
112 krångligare än vad det är, om man sätter sig ner kan man nog lära sig.
113
- 114 **F: Precis... Men varför tror du att de använder internet då?**
115 O: Kyrkan och så?
116
- 117 **F: Ja eller människor allmänt i din ålder?**
118 O: Ja men de vinner ju tid... Jag ringer ju ofta till tingsrätten och får domar och grejer. Då
119 ringer jag en tjej där och då skickar hon över de till mig.
120
- 121 **F: Hon skickar över det med internet till datorn?**
122 O: Ja till min dator. Det är smidigt och jag får det direkt. Jag kan säga: nu vill jag se vad
123 denna advokat sagt här sen tar det tre minuter så har jag hela dokumentet. Det är fantastiskt.
124 Så det tycker jag är jättebra, tidigare så var det mycket svårare.
125
- 126 **F: Tycker du att du har psykisk eller fysisk nedsättning som gör det svårare för dig att
127 använda internet?**
128 O: Bara synen då, annars inte.
129
- 130 **F: Använder du några sociala medier?**
131 O: Nej det gör min fru, hon är social det är inte jag. Jag vill ha praktisk nytta av internet.
132
- 133 **F: Hur ser din kontakt ut med dina barn och barnbarn då? Ni har ingen kontakt över
134 internet?**
135 O: De bor inte i Kalmar men nej det har vi inte. Då träffas vi istället, men de sitter ju här med
136 sina datorer när de kommer och hälsar på.
137
- 138 **F: När du använder internet, sitter du vid en dator eller något annat?**
139 O: Det är en dator. Men min fru har ju sin mobiltelefon och Ipad.
140
- 141 **F: Du hade inte velat ha en iPad?**
142 O: Nej det räcker med att hon har den, då kan jag låna om jag vill.
- 143 **F: Känner du dig tvingad, eller nu har ju du ett intresse av att ta reda på saker, men
144 tror du att du hade använt internet annars?**

145 O: Nej då hade jag kanske inte använt internet så mycket. Jag tycker om att veta mer om all-
146 ting. Jag gillar att vara påläst.

147

148 **F: Men anser du att internet är billigt eller dyrt?**

149 O: Nej jag tycker att det är billigt. Det är inga hål i plånboken. Förhållande till annat så är det
150 inte dyrt. Men sen kan det ju vara värt det då att man försöker vara med och hålla sig yngre
151 och inte bli offside och inte veta någonting.

152

153 **F: Ja precis. Hur mycket skulle du vilja säga att du använder dig av internet per vecka
154 eller dag?**

155 O: I alla fall en timme om dagen. Jag går igenom kvällstidningar och vissa kommentarer om
156 vad de skrivit och så. När vi åker till vår sommarstuga tar vi nu alltid med datorn, så vi är väl
157 beroende av den. Det är ett tecken att vi är en del av det digitaliserade samhället. Vi är väl da-
158 taberoende, det är som knark, man blir beroende. Eller jag skulle absolut klara mig utan
159 också, men man vill vara uppkopplad. Det är nog mer än en timme om dagen...

160

161 **F: Om du skulle sammanfatta, vilka tror du är de bidragande faktorer till att du använ-
162 der internet?**

163 O: Min nyfikenhet. Jag vill hålla mig i nutid. Det är nog det

164

165 **F: Om du ska höra av dig till en bekant, hur gör du då?**

166 O: Ja jag ringer ofta då, ibland mailar men inte så ofta... Ja just det sen har jag ju fonder och
167 aktier som jag gör på datorn. Där kan jag kolla och följa. Och bankerna håller ju inte på med
168 aktier nu utan det är ju bara fonder.

169

170 **F: Okej är det något mer du vill säga innan vi avslutar?**

171 O: Ja... Jag håller ju på lite det där med Youtube. Det tycker jag är kul för där kan jag lyssna
172 på min favoritmusik. Man får ju aldrig höra musik från 60-talet så då går jag in på Youtube.

1 7.2.5 Intervju 5:

2 Informant: R

3 Intervjuare: Felicia Sten

4 Sekreterare: Lisa Genblad

5 Datum: 10 april 2017. Klockan 10.00

6

7 **F: Hur gammal är du?**

8 R: 70 år.

9 **F: Hur ser din boendesituation ut?**

10 R: Jag bor i en hyreslägenhet tillsammans med min fru som också är pensionär.

11 **F: Okej Roger, om du först vill berätta om din utbildningsbakgrund och hur du först**
12 **kom i kontakt med internet.**

13 R: Utbildningsbakgrund ja, jag gick på gymnasiet och gick ut 67. Började sedan läsa på uni-
14 versitetet direkt efter. Jag hade ingen aning om vad jag ville bli för något. För jag hade egent-
15 ligen tänkt att bli trädgårdstekniker vilket är trädgårdsingenjör. Men det var en spärrad utbild-
16 ning på de få ställen det fanns i Sverige, så då hade jag ingen aning. Då fick jag genom arbets-
17 förmedlingens försorg gå och jobba om dagarna med massa olika prov om lämplighet och när
18 dem utvärderades sen så talade de om för mig att jag skulle bli maskiningenjör. Och jobba
19 med matte och jag sa att det var just det jag hade svårast med. På ren trots, vågar jag säga nu i
20 efterhand, åkte jag upp till Uppsala och började studera engelska. För dem sa att jag var
21 språkligt obegåvad. Men det tyckte jag inte själv för mina gymnasiebetyg var höga i dem äm-
22 nena och inte så höga i dem andra. Så fastnade jag där och då blev det ett antal år engelska,
23 var där i 2,5 år och sen så fortsatte jag med svenska i 2,5 år och etik också och sen var jag lä-
24 rare. Sedan jobbade jag som språklärare ett antal år. Tills jag konstaterade att dem hade haft
25 förbaskat rätt dem där när jag var 18 år, för hela mitt intresse låg åt det tekniska hållet. Så då
26 hade jag börjat med datorer för ett antal år sedan också, så sen anmälde jag mig och gick di-
27 stanskurser i teknik från Västervik på distans mot Växjö ett år och det gick bra. Satt hemma
28 om kvällarna och jobbade, och sen mot Kalmar och det gick ännu bättre och sen avslutade jag
29 ett år på Chalmers i Göteborg så då blev jag en av få i Västervik utbildade till tekniklärare.
30 Och den enda utbildade teknikläraren enligt den nya utbildningsplanen. Så de sista åren i sko-
31 lan, 15 - 18 åren jobbade jag 95% som tekniklärare och dem övriga hade jag stödundervisning
32 i svenska för dem som hade det svårt i ämnet.

33 **F: Okej, och det var under den tiden du blev introducerad av internet också? Och lärde**
34 **dig det?**

35 R: Ja, detta var långt innan internet fanns som jag började med datorer. Så jag var ju tvungen
36 att lära mig internet med yrket. Vi hade lite utbildningar men jag har för de mesta lärt mig
37 själv. Dem första datorerna var små 11 tumpos skärmar och så fanns det ett tangentbord kopp-
38 lat till en kassettbandspelare. Vissa av dessa kassetter och skärmarna visade bara en grå grön
39 bakgrund och var av text grön. Och så fick man sitta och skriva programmen själv och sen
40 sparade dem på ett kassettband. Och satte man det i en bandspelare och lyssnade [Gör läten:
41 shchshshchshchshchshchs].

42 **F: Ojdå!**

43 R: Så lät det bara, för det var ju bara datorskrift. Första gången som jag ens fattade det här
44 med datorer var det var när matte och fysiklärarna kom gående i korridoren med en

45 dataskärm, och höll hårt i den. Sen kom nästa person med ett tangentbord och så gick de och
46 låste in sig i expeditionen, och där satt dem varenda ledig stund i veckor. Sen när det var stu-
47 diedag, då hade de tagit svängdörrar från fysiken som öppnar sig och så hade dem monterat
48 dem på ingångsdörren så när man gick in plingade det till och sen titta han förnöjt på skärmen
49 och sa nu kan jag konstatera att vi har 23 elever som sitter här inne och pluggar. Då tyckte
50 jag: vad är det där, det kan man väll räkna enklare. Men då jag var språklärare tänkte jag, kan
51 man inte använda det här till något vettigare? Till språk, så då lånade jag böcker i basic pro-
52 grammering och sen så försökte jag lära mig och till slut skrev jag, och så fick man spara det
53 man skrev på stora data ark med hålslag. Så skrev jag ett litet språkprogram att öva engelska
54 oregelbundna verb på. Och sen fick vi en liten datasal med sex datorer och då hade jag sparat
55 det här programmet på kassetband och så lät jag några elever pröva det. Det var så jag kom i
56 kontakt med datorer men det var långt innan internet. Det var när ARPANET fanns, och sen
57 så småningom kom modem när man skulle ha kontakt med andra över nätet. Det var inte bara
58 som idag med en mobil, utan då var man tvungen att ha en sak som hette modem. I början var
59 det en stor burk som man kopplade till datorn och en sladd till telefonjacket. Den där dosan,
60 modemet, vägde 3,5 kg. Samtidigt gick jag och en jobbkompis en utbildning och en kurs här
61 nere i Kalmar så att han och jag blev koordinationer för hela Sverige i det här allra första pro-
62 jektet att ha datakommunikation med elever, för det var inom skolans område. Det var högs-
63 kolan i Köpenhamn som hade fått ett medel för det här och det var ett nordiskt projekt, så vi
64 var två stycken från Sverige, två från Norge, två finnar, två danskar, två islänningar och två
65 färingar som var på den här kursen nere på Jylland en vecka. Sedan åkte vi hem och jobbade
66 med våra elever, och redovisade allt och då hade mina elever kontakt med en skolklass i New
67 York, en i Tokyo, en på Island och en i Australien. Totalt hade vi kontakt med tolv länder.
68 Eleverna ställde en fråga, till exempel om matvanor i olika länder, de skrev på engelska, jag
69 var ju engelsklärare så det var ju idealiskt. Detta projekt höll på i sex-sju år där jag var svensk
70 koordinator. Sedan skrev jag en avhandling om hur det hade gått. Vi hade en dator i skolan
71 och det var ju som en stor burk som ni vet, och när man vill göra något var det bara att ta fram
72 skruvmejseln och öppna upp den och ta ut kretskort och alltihopa och leta rätt på var det
73 skulle sitta och vad skulle bytas för att det skulle fungera. När projektet var slut och ville jag
74 fortsätta, för det här var ju början av internet, när ARPANET kommit, och då ville jag fort-
75 sätta och men dem sa "nej det här med internet är nog ingenting". Jag var till och med hos
76 skolstyrelsen i Västervik och ville ha pengar för att fortsätta och politikerna sa "det här med
77 internet är nog ingenting så du får inga pengar". Då hade jag begärt sju tusen kronor. För ett
78 helt läsår för det var vad driftkostnaderna var. Så kom jag i kontakt med internet! Och sen var
79 jag datalärare för vuxenelever som extraknäck. Jag vara datalärare i Excel och annat.

80 **F: Hur tycker du att din internetanvändning har sett ut från då tills nu? Ser den likadan**
81 **ut eller har den förändrats?**

82 R: I början fanns det nästan ingenting att hitta på internet. Och sen exploderade det. Under
83 min internetanvändning nu läser jag tidningar, lokaltidningar, Västervik där vi tidigare bodde.
84 Och sen så spelar jag en hel del spel på internet, det här Wordfeud och lita andra. Jag har hål-
85 lit kontakt nu i fyra år med en människa jag inte vet vad han heter i verkligheten. På internet he-
86 ter han bob_mac2 och vi har spelat schack i fyra år han och jag. Vi chattar i programmet så
87 jag vet att han fick pension nu förra året och han har gjort en höftledsoperation. Så man kan ju
88 lära känna folk utan att veta vem det är eller hur han ser ut. Och sen internet, jag vet inte det
89 jag håller på med nu sedan ett halvår och "Turfar" (platsbaserat realtidsspel) som är godkänt
90 att svenska orienteringsförbundet, det är en gång eller cykelorientering som nu är erkänd som
91 sport.

92 F: Anser du att man får ut mycket positivt ur internet?

93 R: Ja jag har fått ut mycket positivt, snart minus 15 kg genom Turf som jag spelar på mobilen
94 varje dag. Friskare hälsa där av. Men sen för övrigt får man vara väldigt, vad ska jag säga,
95 väldigt källkritisk med vad man läser. Man läser mycket, och det kommer mail varje dag. Jag
96 har fått, skulle jag svarat på alla mail skulle jag hade jag varit mångmiljardär [skratt]. Jag får
97 många mail där jag vunnit pengar och jag bara ska skicka mitt kontonummer och så vidare.
98 Man får vara otroligt källkritisk, även till tidningsartiklar och sådär. För det var en av dem sa-
99 kerna jag lärde mina elever, för dem skrev ju bara, dem hämtade nått från internet och trodde
100 att det var sanning. Jag gick ut och hittade helt andra uppgifter och visade dem böcker och så-
101 där. Så det var en av dem kurserna jag hade på alla från årskurs sju upp till gymnasiet och
102 KOMVUX. Hur använder man datorer för att göra en källkritisk granskning av allt som
103 skrivs.

104 F: Har du andra negativa tankar kring internet?

105 R: Hum,...

106 F: Eller positiva?

107 R: Ja, det är ju väldigt allmänbildande, man kan ju nästan hitta precis allting, som till exempel
108 när jag håller på och släktforskar och sådär då står det en liten by om där mina släktingar
109 bodde på 1700-talet, där jag vet vart dem höll sig. Jag skriver då in till exempel en stad så får
110 jag ju upp en karta och en bild på en kyrka där. Då vet jag ju vart dem höll till. Så det finns
111 absolut mycket positivt men man får lov att vara källkritisk. Man måste vara källkritisk om nu
112 när man läser i tidningarna om hur IS använder internet för att sprida sin terror budskap. Då
113 undrar man vad internet egentligen används till. För oss ett felaktigt syfte att sprida detta och
114 ta död på människor och för dem som är is-anhängare är det såklart väldigt positivt att kunna
115 sprida. Sen finns det här med massa bluff och fubb med pengar, man måste vara försiktig och
116 inte lämna ut några uppgifter för plötsligt är bankkortet länsade och alltihop.

117 F: Men din inställning för internet generellt?

118 R: Generellt är min inställning för internet positiv. Om man använder den på rätt sätt.

119 F: Och det har den alltid varit?

120 R: Ja, det har den alltid varit. Mer positiv i början när man förstod att man kan sitta här i Väs-
121 tervik och ha kontakt med en japansk lärare och sådär. Idag finns alla bästa sökmotorer, för
122 det är ju någonting som jag använder. Till exempel här om dagen när jag bara skulle söka på
123 något verktyg jag behövde på Öland. Det dröjde bara en timme och sen kommer det massa
124 annonser från flera företag. Så dem läser ju av varenda sökning man gör, allt sprids ju som
125 vinden. Jag har alltid gillat internet, sen fanns det andra som inte var riktigt lika förtjusta. Som
126 politikerna som jag berättade om.

**127 F: I allmänhet, är du en person som är nyfiken och gillar att utsätta dig för nya situa-
128 tioner?**

129 R: För nyfiken, jag testar gärna nya saker.

130 F: Hur gör du då när du ska lära dig en nya app eller någonting nytt på internet?

131 R: Trying and error. Trying and error, och tillslut så hittar man, och jag kan mycket saker.
132 Idag är ju internet otroligt komplicerat, när jag började var det skillnad. Idag skulle jag aldrig
133 våga öppna en burk som jag gjorde på den tiden. Jag tycker fortfarande det är kul att lära mig
134 mer om internet, men tekniken känns svårare. Min son kan en hel del andra saker så när det
135 kör ihop sig så hjälper han. När dem var små var det tvärtom, då brukade jag låna hem en da-
136 tor över sommaren och då när barnen satt med den i källaren ropade dem "Pappa nu går det
137 inte längre" och då kunde jag hjälpa och vågade fixa mer och öppna burken.

138 F: Så hur gör du idag när du stöter på ett problem?

139 R: Ja som jag sa, försöker misslyckas, försöker och misslyckas om och om igen. Jag går ut på
140 nätet och försöker läsa mig till hur jag löser det. Oftast går det då annars så ringer jag min son
141 och skulle det behövas kopplar han upp sig och tar över min dator. Kan vi inte fixa det ändå
142 så ringer vi någon support, det tycker jag är bra att man kan göra. Till exempel Microsoft sup-
143 port, dem är underbara. Jag kan sitta trekvart och det kostar ju ingenting.

144 F: Tror du att internetanvändningen bland din släkt och vänner påverkar dig och ditt internetanvändande?

145 R: Ja till viss del. Man hör ju talas om ny teknik och tjänster på internet av sina barn.
146

147 F: Din positiva attityd gentemot internet, är den detsamma bland dina jämnåriga?

148 R: Det vågar jag inte svara på riktigt, kanske inte, tror inte dem använder internet lika mycket
149 som jag. Det beror nog på att dem inte fick samma positiva start med internet som jag. För
150 mig, med mitt fackliga jobb, för jag jobbade som fackordförande, distriktsordförande här i
151 Kalmar i 20 år och Västervik 35 år. Där skulle jag aldrig klarat mig utan internet. För när jag
152 började där fanns inte internet så då fick jag från Stockholm en faxmaskin. När dem ringde
153 fick man knappa in och så kom det ut rullar, sidor med papper. Sen förändras allt hela tiden
154 och sen sköttes allt via internet, allt fackligt. Bara när jag satt hemma och skulle göra löneför-
155 handlingar gick jag ut och hämtade program där jag kunde göra mina matematiska beräk-
156 ningar för vad jag skulle kräva i lön och tittade på hur andra kommuner i samma grupp låg, så
157 jag hade underbyggd fakta. Sedan skrev jag ut det och gjorde tabeller i Excel och talade om
158 "så här dålig tjänar Västerviks lärare och så här tjänar dem här". Så lämnade jag över det till
159 skolcheferna. Första åren var dem lite sura men sen blev dem mer och mer intresserade och
160 efter några år tog dem inte mig som en liten konsult när dem skulle beräkna löner. Sedan när
161 dem lärt sig kom dem även med egen fakta och när dem stämde överens med mina konstate-
162 rade vi att "ja vi ligger väldigt dåligt till". Så då övertalade dem politikerna att satsa mer på
163 Västerviks lärare. Så på det viset har jag haft otrolig nytta av internet och kunna skaffa mig
164 underbyggd fakta för mitt jobb.

165 F: Vilka andra dagliga sysslor använder du internet till? Mer utöver nöje

166 R: Läsa tidningar och spela spel. Jag är ju gift med en ekonom, så hon sköter ju allt som har
167 med ekonomi och banker att göra. Vissa saker, jag har ju såklart en bankdosa så jag går ut och
168 kollar. Och under en period, nu har vi alla pensionsfonder under en fast, men förut var jag ute
169 varje dag och bytte fonder för att se att pensionen skulle stiga.

170 F: Så det handlar inte om att du inte tror att du klarar det utan mer att din fru har större intresse?

171 R: Ja, så skulle man kunna säga, hon är duktigare på internet så det passar henne bättre. Hon
172 har mer koll.
173

174 F: Så det handlar inte om dina internet brister?

175 R: Nej precis, det gör det inte.

176 F: Känner du att du har några andra psykiska eller fysiska nedsättningar, som gör det svårt att använda internet?

177 R: Nej
178

179 F: Det finns ingenting som hindrar dig att använda internet?

180 R: Nej, och förra veckan var jag och testade min syn så nu ska jag få nya glasögon. Så det
181 kanske blir lite tydligare. Ingenting mer utöver det och heller inga psykisk.

182 F: Hur håller du helst kontakt med släkt och vänner?

183 R: Träffar dem. Och är dem på sånt avstånd att jag inte träffar dem ringer vi, pratar mycket,
184 och det allra bästa är när vår son eller vi ringer och frågar om vi kan skypa. Så får man se
185 barnbarnen fara omkring här. Nu senast gick vi runt och visade för barnbarnen som inte varit i
186 vår nya lägenhet hur vi bodde. Sen brukar vi i familjen skicka bilder på Facebook till varandra

187 **F: Hur håller du helst kontakten med din jämnåriga vänner?**

188 R: Ja...

189 **F: ...om man inte träffar fysiskt då.**

190 R: Jag vet inte hur dem håller kontakten, det är inget man diskuterar.

191 **F: Så du ringer dem?**

192 R: Ringer gör vi, kanske slänger iväg ett sms med vissa vänner då och då. Men inte frekvent.

193 **F: Samhället digitaliseras. Hur ser du på det? Vad tänker du om det?**

194 R: Som jag sa förut. Används det på rätt sätt så är det positivt. Men jag tror att man ofta glöm-
195 mer bort, kanske inte dem i min åldersgrupp men dem som är äldre, som min svärmor och
196 mina föräldrar. För jag menar, hur ska dem kunna sköta bankaffärer när det inte finns ett
197 bankkontor? Som tar emot pengar och kan lämna ut pengar. Det är så mycket som begränsas
198 för dem när allt ska digitaliseras. Jag tycker att det är viktigt att man ska få använda internet i
199 den mängden man själv vill, som jag gör.

200 **F: Tror du att man skulle kunna få dem som är äldre att använda internet?**

201 R: En del men inte alla. Titta på min svärmor som är 93, hon sitter fortfarande och skickar
202 sina räkningar och skriver såna postanvisningar.

203 **F: Vart tror du att det brister för den äldsta gruppen?**

204 R: Att det går för snabbt. Och att dem som lägger ut webbsidor är i en viss åldersgrupp,
205 kanske 50 år och yngre och desto yngre dem är, är dem uppvuxna med det och tycker att det
206 är hur enkelt som helst alla kan fixa det och har ingen erfarenhet om hur det är att vara 80 år
207 och har aldrig kommit i kontakt med det här. Och tänker inte att dem begränsar mycket för
208 vissa och vissa åldersgrupper. Som inte kan ta till sig det här eller inte vill lära sig någonting
209 nytt.

210 **F: Det känns om äldre är intresserade när man kommer med iPaden för att visa en bild.**

211 R: Men hon skulle inte vilja ha det själv. Vid frågan om hon vi använda det så säger hon att
212 det är för tekniskt krångligt. Hon behöver till och med hjälp men hörselslingan som är en så
213 enkel sak. Även min syster ringer och har smått panik och säger att skärmen har slocknar och
214 dem behöver hjälp. Det första jag gjorde var att trycka in strömsladden och så fungerar det.
215 Och hon rodnade, och skrattade.

216 **F: Vad beror det på att dem inte vågar prova sig själv, att dem inte vågar testa?**

217 R: Ja, dem är rädda. Dem tänker ”trycker jag på den knappen kanske det exploderar” nej ni
218 förstår skojet men då förstör jag och så där. Med mig har det alltid varit ”ja det fixar sig på
219 nått sätt” så jag bara försöker och försöker. Ibland har datorerna hängt sig och jag har till och
220 med gjort så att det slagit lågor ur sladdarna. Men det lär man ju sig också av.

221 **F: Vad tror du är de bakomliggande faktorerna till att du använder internet? Om du
222 skulle summera det.**

223 R: Snabb information istället för uppslagsverk. Och den fakta blir ju gammal och går inte att
224 lita på. Eftersom jag spelar en del spel som till schack så använder jag internet till det. Och det
225 som jag inte har i datorn, att jag är ute och turfar nu, den här gång och cykelorienteringen. Det
226 sköter jag ju helt genom mobilen. Och det har ju fått en fysisk och psykisk påverkan på mig.

227 Att jag har kommit igång efter många, många år. Internet har fått igång mig fysisk igen. Och
228 via den här turf har jag kommit i kontakt och lärt känna okända jättetrevliga människor, på
229 möten och så träffar man folk när man är ute. ”då chattar man och så bestämmer man att ses
230 där och så står man och pratar.

231 **F: Lite gemenskap**

232 R: Ja vi har ett gemensamt intresse.

233 **F: Anser du att internet är dyrt, men bredband och enhet att surfa på till exempel?**

234 R: Nej, det tycker jag inte. Vi har en boxar som vi kör trådlöst ifrån och den kör vi både tv,
235 telefon och dator. Och vi har bytt operatör ett antal gånger för att få det utbud vi är nöjda med.
236 Och som har det lägsta priset så nej det är inte dyrt, och trots om det hade kostat mer hade jag
237 ändå haft det. Men så nej det är inte dyrt, även på två små pensioner.

238 **F: Hur många timmar i veckan tror du snittar på internet?**

239 R: Nu får jag tänka! Minst två timmar turf varje dag, sen sitter jag och släktforskar fyra dagar
240 i veckan, det kan nog bli åtta timmar där. Då är vi uppe i 23 timmar. Sen spelar jag schack
241 och andra spel. Ja jag skulle väll säga i snitt, ja herregud det är jättesvårt. 3-4 timmar per dag.
242 Kanske 5 timmar, men snitt nått sånt där.

243 **F: Har det alltid varit så mycket? Eller har det blivit mer nu som pensionär?**

244 R: Om jag plockar bort det med turfnigen som är 2 timmar om dagen, så var det nog mer
245 förr. När jag gick och läste datakurser på universitet och lärde mig programmera. Sen så un-
246 dervisade jag i data, så mitt internetanvändande har nog minskat, bortsett med turfnigen. När
247 jag höll på med släktforskningen i början, klockan ringde klockan 6 för att jag skulle upp och
248 jobba men så kände man på kvällen att man fastna. Man ville hitta det och man ville hitta det.
249 Sen började man bli trött och tittade på klockan och då herregud klockan är ju halv tre på nat-
250 ten och jag ska upp om 2,5 timme och jobba.

251 **F: Men det var mer att man använde det på ett vettigare sätt?**

252 R: Ja precis, under andra tider och mer för nödvändiga saker.

253 **F: Dina dagliga sysslor, skulle du klara dem utan internet?**

254 R: Ja, definitivt. Men jag föredrar med. Jag skulle definitivt klara mig utan men då skulle be-
255 höva man köpa tidning och klara. Men det skulle kännas fattigare, det blir roligare med inter-
256 net.

1 7.2.6 Intervju 6

2 Informant: S

3 Intervjuare: Felicia Sten

4 Sekreterare: Lisa Genblad

5 Datum: 3 april 2017. Klockan 10.00

6

7 **F: Så vår uppsats handlar då om bakomliggande faktorer till varför äldre använder in-**
8 **ternet. Till början vill vi fråga lite indelningsfrågor. Så hur gammal är du och hur ser**
9 **din boendesituation ut?**

10 S: Jag är 69 år gammal och bor i en lägenhet med min man som också är pensionär.

11

12 **F: Vad har du för utbildningsbakgrund?**

13 S: Ja, det är ju det vanliga då, gymnasiet och sådär, sen universitetet där jag läste ämnen som
14 engelska, svenska och tyska och lärarhögskolan. Sen har jag lite poäng här och var i informat-
15 ionssökning och bibliotek och lärande och lite ITIS- data och sånt. ITIS data var ju någon som
16 kom som alla lärare var tvungna att lära sig. Men det var en del år sedan men det var ju med
17 datorer och så då... Så det är väl ungefär bakgrunden.

18

19 **F: Okej, tack! Berätta om dina allmänna tankar kring internet?**

20 S: Asså jag klarar mig inte utan internet. Jag är en riktig nörd på internet. Jag älskar att googla
21 på allt och det är nog för att jag är väldigt nyfiken, för det är jag. Asså jag vill ta reda på allt,
22 så jag sitter kanske framför tv:n då och så är det nått som jag inte hört talas om innan. Då
23 googlar jag om jag inte vet vad det är och jag googlar överhuvudtaget allt. Jag är ju beroende
24 nästan av internet.

25

26 **F: Aa, använder du internet mest på telefonen då?**

27 S: Telefon har jag ingen med internet på då, utan det är sådär gammal. Men jag använder
28 iPaden mest och sen datorn då kanske. Men sen nu när jag köpte iPaden då använder jag den
29 jätte, jättemycket.

30

31 **F: Vad tycker du är positivt eller negativt med internet? Om vi börjar med positiva gre-**
32 **jer, vad känner du att du får ut av att använda internet?**

33 S: Ja, dels så är det ju då det med att få ut information. Man kan få fram allting i princip på
34 internet. Det är det positiva fast man måste ju vara medveten om vad man läser och kolla om
35 det handlar om rätt saker när man vill läsa fakta. Så jag kan inte se något negativt så för min
36 del men sen är det väl då rent generellt så kan det ju vara negativt om man inte är uppmärk-
37 sam på det här. Vad är fake, som är modernt att säga nu då, och man måste ju alltid vara skep-
38 tisk till allting. Så det gäller ju att vara det och påläst och kunna tänka ett varv till. Så det är
39 väl risken, att man kan gå på allting på internet och sen det där man hör om yngre som näthat
40 och sånt, de är ju ruggiga saker. Men det drabbas man nog inte av som pensionär om man inte
41 sticker ut näsan ordentligt, fast då är det väl mer att man tänker på barn och barnbarn, hur ska
42 det bli för dom? Så det är väl det negativa.

43

44 **F: Mm, och du anser att det mest positiva är då informationssökningen?**

45 S: Ja och plus att alla kan göra sin röst hörd förstås. Fast man önskar att en del tänkte ett varv
46 till innan de skriver ibland.

47

48 **F: Men iPaden som du använder? Vad brukar du mest göra på den och vilka appar an-**
49 **vänder du?**

50 S: Ja jag har massa appar. Men ja jag brukar ju då söka information eller söka på saker. Sen
51 har jag lite spel, mail då förstås, eh ja... jag ska nog titta. [S tar fram och öppnar upp sin iPad]
52

53 **F: För har du några sociala medier du använder dig av?**

54 S: Ja just det! Facebook har jag ju då, sen bara några få yngre släktingar på snapchat och hela
55 familjen och slakten på instagram. När jag får vänförfrågningar och någon vill följa mig säger
56 jag oftast nej då jag håller den för familjen och jag vill ju mest se barn och barnbarnen på
57 kort. Så det som är mest då det är ju facebook. Jag har twitter också men det förstod jag mig
58 inte riktigt på och tyckte det var mycket ointressant, men det har jag bara för att ha det då. Eh
59 ja, sen tittar jag då på tvprogram från olika kanalers appar om det är så att man missar eller
60 andra program som inte går på tvn. Ibland läser jag även böcker som jag har nerladdade.
61 Kolla vädret på iPaden är nog något jag gör varje dag. Sedan har jag permutasjon på DN bara
62 på nätet så det läser jag varje dag då. Det kostar 99kr i månaden, men billigare än en pappers-
63 tidning. Min man gillar inte att läsa tidningen på nätet, men det gör jag. Ja, sen är det ju det
64 där med meddelande, messenger som jag använder. Wordbrain-spelet är något jag spelat
65 länge. Sen BankID och bankaffärer gör jag ju mycket, som att betala räkningar gör jag ju hela
66 tiden.
67

68 **F: Du gör inget bankärende i fysisk form hos banken längre?**

69 S: Nej, det gör jag inte. Jag gör allt sånt på datorn, som e-faktura och sånt.
70

71 **F: Hur länge har du gjort sånt på internet?**

72 S: Åh gud, det är länge nu. Det kommer jag inte ens ihåg när jag började med det. Iaf 10 år
73 sedan.
74

75 **F: Så du använder internet i princip varje dag då verkar det som?**

76 S: Ja, precis varje dag. Och vad jag inte nämnt tidigare gör jag ju även mycket släktforskning
77 över internet. Det gör jag jättemycket och mycket är arkiverat digitalt. Nu är jag inne i en pe-
78 riod där jag sitter några timmar per dag och släktforskar och skriver jag ner berättelser eller
79 kopplingar.
80

81 **F: Okej. Men om vi säger du när internet kom ut, vart var du då i ditt liv och hur påver-**
82 **kade det dig?**

83 S: Ja, men då jobbade jag som lärare. Jag minns inte riktigt hur internet introducerades för
84 mig, men vi fick ju en slags ITIS-utbildning som lärarna var tvungna att gå. Men jag kunde
85 det rätt bra innan, så man kan väl säga att jag är självlärd och min man har jobbat med detta
86 innan det fanns. Han var med och introducerade det för många, så det är väl lite genom ho-
87 nom också. Och först då när man upptäckte att det fanns, så tänkte man: Oj, det är ju en hel
88 värld som öppnar sig och plötsligt! Sen har man ju blivit van för det är ju mycket större nu än
89 vad det var då... Ja, kan det vara 90-talet då som jag började använda det.
90

91 **F: Och du använde du det både på jobbet och hemma?**

92 S: Ja, det gjorde jag. Vi hade ju arbetsrum där vi satt tre stycken och vi hade en dator, så man
93 fick ju dela. Men den stod vid mig i alla fall, så jag var väl den som mest då använde den.
94

95 **F: Okej, så när internet kom använde du det främst på jobbet men sen tog du mer och**
96 **mer med det hem.**

97 S: Ja, precis och nu använder jag det mer hemma... Och sen var det väl runt 2000-talet när jag
98 gick den universitetskursen för 5hp i informationssökning.
99

100 **F: Hur mycket sitter du ungefär på internet på en vecka?**

101 S: Det är svårt, det är ju små snuttar hela tiden. Men i alla fall minst tre timmar skulle jag vilja
102 säga, iallafall mer än när jag jobbade nu när vi har så bra internet här hemma.
103

104 **F: Men du är mer den som konstant kopplar upp dig till internet lite då och då eller är
105 det så att du sätter dig vid datorn och sitter där i en timme i sträck?**

106 S: Ja, om jag gör släktforskning sätter jag ju mig vid datorn. Om jag ska leta reda på någon
107 fakta eller något som jag vill veta mer kanske någon historisk händelse, då kan de ju ta lång
108 tid att hitta. Man får ju många trådar hela tiden, det ena leder till det andra. Jag kan ju sitta
109 och läsa tidningen på iPaden och sen hittar jag en artist, låt eller ord eller vad som helst. Då
110 kollar jag upp det på iPaden, så fastnar jag kanske på Youtube och när jag är klar med det
111 fortsätter jag att läsa tidningen. Så jag har den som ett redskap hela tiden. Och instagram och
112 snapchat, till skillnad från när jag släktforskar, checkar jag av lite då och då hela tiden. Varje
113 morgon innan jag kliver upp ur sängen går jag igenom mina grejer på paddan. Det är det sista
114 jag gör när jag somnar också. Jag somnar konstant varje kväll genom att lyssna på en podd.
115 Om jag vaknar på natten så sätter jag på en podd så jag ska somna igen.
116

117 **F: Ja, okej vad smart. Skulle du vilja säga att du tycker det är dyrt att använda och ha
118 internet? Som alla elektroniska enheter som behövs?**

119 S: Nej... Nej det skulle jag inte säga och man vill ju ha det ändå.
120

121 **F: Hur skulle du säga att ditt teknikintresse ser ut annars? Har du haft ett teknikin-
122 tresse innan du började använda internet?**

123 S: Nej, jag har inget teknikintresse. Jag ser inte riktigt internet som teknik, men det är det ju.
124 Om det krånglar tekniskt då ringer jag min son eller då min man som ibland också brukar
125 kunna hjälpa mig. Jag blir jättefrustrerad när tekniken inte funkar, då blir jag nästan arg. Men
126 jag är nyfiken så jag tycker det är kul att testa och lära mig nya saker på internet.
127

128 **F: Vill du utveckla hur du gör när du stöter på ett problem, eller när du inte förstår nå-
129 got på en app?**

130 S: Ja, jag frågar då min man om hjälp om jag tror att det är något för honom. Annars frågar
131 jag min son om jag tror att det är något för honom. Om inte någon av de kan läsa det, ja, då
132 ringer jag till Apple. Det har jag gjort ofta. Eller kanske inte ofta, men det har hänt.
133

134 **F: Mhm... och då löser sig problemen oftast?**

135 S: Ja, precis, då löser de sig. Jag köpte ju en ny iPad för inte så länge sedan och då var det
136 problem med mailen. Då fick jag prata med en specialavdelning på Telia där man egentligen
137 skulle behöva betala men jag slapp det. Vi pratade länge men de var jättebra att prata med, de
138 hade tålmod och var mycket pedagogiska, så det brukar alltid lösa sig. Till slut gick han in
139 och tog över min dator och löste problemet åt mig. Man lär sig hela tiden nya saker på inter-
140 net och det är väldigt kul att lära sig.
141

142 **F: Okej, men Snapchat, Instagram och de poddarna du pratade om. Hur kom du i kon-
143 takt med dem? Hur fick du reda på att de fanns och varför började du använda dem?**

144 S: Jag tror att jag började med Värvet [som är en podd] eftersom jag hörde så mycket om att
145 det var så bra. Så då letade jag upp Värvet och sen när man börjar med en podd så är det ju

146 bara att se vilka andra som finns. Så jag har ögon och öron öppna för vad folk gillar för att se-
147 dan testa det själv sen. Jag lyssnar nog på ungefär 15 poddar.

148

149 **F: Okej... Så det är mycket tips från vänner?**

150 S: Nej, inte så mycket vänner, jag vet ingen vän som lyssnar på så mycket podd som jag, utan
151 det är nog mer att jag läser mig fram till det.

152

153 **F: Varför tror du inte dina vänner använder internet lika mycket som du gör?**

154 S: Jag vet inte, jag är väl sån kanske. Jag vill veta mer hela tiden. Jag är intresserad av männi-
155 skor, hur de tänker och hur de lever sitt liv. Sen finns det ju historiepodden så man kan ju lära
156 sig mycket också som jag tycker är kul.

157

158 **F: Precis, för en fråga vi ville ställa dig var hur internetanvändningen ser ut bland vän-
159 ner och släkt?**

160 S: Asså jag vet att jag nog är en av de som använder internet mest av mina vänner. I släkten så
161 använder många internet och pratar därigenom.

162

163 **F: Okej men hur håller du kontakten med dina vänner?**

164 S: Jag gillar ju inte hålla kontakten med mina vänner över datorn när jag kan träffa de eller
165 ringa istället. Jag tillhör ju inte den generationen när jag tycker att det är jobbigt att ringa nå-
166 gon. Kommunikationen på internet som jag gör är väl då bara snabb typ: Har du satt in peng-
167 arna. Vart är du? Osv. Men så har jag haft kontakt och skriver långa brev som man skrev för
168 hand förr, som man skrev till släkt i Amerika och så. De har jag i en pärm där det finns utdrag
169 från flera år tillbaka. De har jag då skrivit ut och sparat, då är ju de som gammaldags brev-
170 skrivning fast på datorn då med mailen.

171

172 **F: Hur gör du för att lära dig tex en ny app du laddar ner. Hur gör du då för att förstå
173 den?**

174 S: Jag kollar och testar lite själv, kanske frågar en nära släkting som jag vet redan använder
175 appen. Jag vågar testa själv, men om jag vet att någon jag känner kan, så frågar jag den perso-
176 nen. Ja det är no big deal för mig.

177

178 **F: Ja, vad kul att du tänker så, det är det inte alla som gör.**

179 S: Nej, det är det kanske inte. Men det handlar nog mycket om vana. Ju mer ovan man är att
180 använda internet eller appar desto räddare är man nog för att göra fel. Det okända är man rädd
181 för, vare sig det gäller teknik eller människor.

182

183 **F: Men för att gå tillbaka lite. När internet då kom märkte du av att de dagliga fysiska
184 aktiviteterna förändrades för dig?**

185 S: Ja, asså bank ärendena sen att det var mycket lättare att kolla upp saker. Det är som jag sa,
186 jag är mycket nyfiken på saker.

187

188 **F: Ja för med alla nya tjänster så sker det ju en digitalisering av samhället då många fy-
189 siska tjänster och aktiviteter blir digitala. Vad tänker du om det?**

190 S: Hmm... Det jag först tänker på när du frågar är väl det här med att hantera ekonomin. De
191 som inte har möjlighet eller kan göra detta på internet. Det gör ju så att vissa folk ställs utan-
192 för samhället och det är väl kanske då främst äldre personer. Personer som är äldre än mig.
193 Sen är det väl en klassfråga. För det är väl så att ekonomin och rätt kunskap krävs för att
194 kunna hantera sådana saker. Sen vet jag inte om det är så men det är ju väldigt bra att läsa

195 böcker, säger svenskläraren, och det kan jag tycka är tråkigt att de försvinner med digitali-
196 seringen. Det plus, måste jag ju säga som svensklärare då, att skriva för när man skriver en
197 text med en penna, är det en träning för tankeverksamheten också. På datorn ska det gå så fort
198 hela tiden så man hinner inte riktigt reflektera som man gör när man skriver långsamt. Men
199 sen behövs det ju då att man ska kunna det här snabba, för det är ju så samhället mer och mer
200 ser ut. Det är väl kanske en fara då kan jag tänka mig... Eller vad var nu din fråga nu igen?

201

202 **F: Jo, men tankar kring digitaliseringen som sker av samhället.**

203 S: Ja, då är de väl det jag kommer och tänka på nu då.

204

205 **F: Nu tycker ju du att det är kul att använda dig av internet, men känner du dig tvingad**
206 **eller att du måste ha internet för att klara av dina dagliga sysslor?**

207 S: Jag hade ju klarat mig utan internet, jag har ju levt de mesta av mitt liv utan det, men
208 såklart hade man saknat det. Särskilt det där med ekonomin, räkningar då det är så bekvämt
209 att göra dagliga sysslor hemma och slippa stå i kö och så. Så klara mig skulle jag ju gjort, men
210 jag hade saknat det jättemycket. Jag skulle inte säga att det är tvång, mer ett val.

211

212 **F: Jag får uppfattningen av att du är mycket nyfiken som person och vill lära dig nya**
213 **grejer. Stämmer det?**

214 S: Ja! Så är det.

215

216 **F: Hör du kring dina vänner, vad tycker de om internet och använder de internet?**

217 S: Av vad jag vet så ja. Men jag vet inte riktigt exakt, det är inte så mycket vi pratar om när vi
218 ses. Vissa vänner kan man fråga eller hjälpa lite ibland, om det är någon ny app eller om nå-
219 gon skaffat en iPad.

220

221 **F: Känner du att du har något fysiskt eller psykiskt problem med att använda internet?**

222 S: Nej... ingenting. Jag har ju och måste ju ha mina glasögon för att kunna se såklart, men an-
223 nars inte. När jag sitter länge vid datorn och släktforskar så behöver jag ha mina glasögon för
224 annars blir det jobbigt att sitta där. Det är lättare att använda Ipaden i soffan än att sitta i da-
225 torn.

226

227 **F: Okej. För att avsluta hade du velat säga vad du tror är för bakomliggande faktor el-**
228 **ler faktorer till att du använder internet?**

229 S: Ja, det är ju informationssökning, måste jag säga. Sen är det ju bankärende då och även be-
230 ställa biljetter. Att kunna göra det hemifrån istället för att behöva ge sig iväg och köpa biljett
231 eller vad de är man ska göra. För det är ju jättebekvämt. En annan grej är ju att det är jättero-
232 ligt när det kommer bilder på barnbarnen och det hade jag inte velat vara utan eftersom de inte
233 bor nära mig. Skypa med mitt barnbarn, det är världens roligaste.

Referenser

Abraham, D., Leon, L., Nakatsu, R., Przasnyski, Z. & Seal, K. (2004). The Alignment Of Organizational Incentives with Organizational Goals Across IT Adoption Stages. *AMCIS 2004 Proceedings*. [Online] Available at: http://aisel.aisnet.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1679&context=amcis2004&sei-re-dir=1&referer=http%3A%2F%2Fscholar.google.se%2Fscholar%3Fq%3Dlaggards%2Bmotivation%26btnG%3D%26hl%3Dsv%26as_sdt%3D0%252C5#search=%22laggards%20motivation%22 [Accessed 5 Apr. 2017].

Andersson, B. (2001). *Som man frågar får man svar*. 1st ed. Stockholm: Prisma

Boulton-Lewis, G., Buys, L., Lovie-Kitchin, J., Barnett, K. & David, L. (2007). Ageing, Learning, and Computer Technology in Australia. *Educational Gerontology*, [online] 33(3), pp.253-270. Available at: <http://eprints.qut.edu.au/12511/1/12511.pdf> [Accessed 28 Mar. 2017].

Choi, H., Kim, Y. & Kim, J. (2011). Driving factors of post adoption behavior in mobile data services. *Journal of Business Research*, [online] 64(11), pp.1212-1217. Available at: http://ac.els-cdn.com/S0148296311002128/1-s2.0-S0148296311002128-main.pdf?_tid=ac55620a-36fe-11e7-b62e-00000aacb360&acdnat=1494585490_f20e026def43236343636a59c66cd2bc [Accessed 12 May 2016].

Chopik, W. (2016). The Benefits of Social Technology Use Among Older Adults Are Mediated by Reduced Loneliness. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, [online] 19(9), pp.551-556. Available at: <http://file:///C:/Users/sys14lge/Downloads/Chopik2016CBSN.pdf> [Accessed 28 Mar. 2017].

Clark, D. (2002). Older Adults Living Through and With Their Computers. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 20(3), pp.117-124.

Davidsson, P. & Findahl, O. (2015a). *Den mobila boomen saktar in*. Svenskarna och internet 2015 - En årlig studie av svenska folkets internetvanor. [Online] Available at: <http://www soi2015.se/den-mobila-boomen-saktar-in/smartmobilen-anvands-till-olika-smartasaker/> [Accessed 15 May 2017].

Davidsson, P. & Findahl, O. (2015b). *Fakta, information och e-handel*. Svenskarna och internet 2015 - En årlig studie av svenska folkets internetvanor. [Online] Available at: <http://www soi2015.se/fakta-information-och-e-handel/e-legitimation-mobilt-bankid-och-swish/> [Accessed 15 May 2017].

Davidsson, P. & Findahl, O. (2015c). *Kunskap och delaktighet*. Svenskarna och internet 2015 - En årlig studie av svenska folkets internetvanor. [Online] Available at: <http://www.soi2015.se/kunskap-och-delaktighet/> [Accessed 15 May 2017].

Davidsson, P. & Findahl, O. (2015d). *Svenskarna och internet 2015 - Utdrag om sociala medier*. [Online] Available at: https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_internet_2015_Sociala_medier.pdf [Accessed 16 May 2017].

Findahl, O. (2010). *Äldre Svenskar och Internet. .SE*. [Online] Available at: https://www.iis.se/docs/Aldre_svenskar_och_internet_2010.pdf [Accessed 10 Apr. 2017].

Gatto, S. & Tak, S. (2008). Computer, Internet, and E-mail Use Among Older Adults: Benefits and Barriers. *Educational Gerontology*, [online] 34(9), pp.800-811. Available at: https://www.researchgate.net/publication/248984005_Computer_Internet_and_E-mail_Use_Among_Older_Adults_Benefits_and_Barriers [Accessed 28 Mar. 2017].

Hage, M. (2015). How can online communication enhance older adults' social connectivity?. *University of Groningen*. [Online] Available at: http://www.rug.nl/research/portal/files/23509433/Chapter_1.pdf [Accessed 5 Apr. 2017].

Hoffmann, V., Probst, K. & Christinck, A. (2007). Farmers and researchers: How can collaborative advantages be created in participatory research and technology development?. *Agriculture and Human Values*, [online] 24(3), pp.355-368. Available at: https://www.researchgate.net/publication/225616414_Farmers_and_researchers_How_can_collaborative_advantages_be_created_in_participatory_research_and_technology_development [Accessed 3 Apr. 2017].

Jacobsen, D. (2002). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. 1st ed. Studentlitteratur AB.

Jan A.G.M. van Dijk, J. (2006). Digital divide research, achievements and shortcomings. *Poetics*, [online] 34(4-5), pp.221-235. Available at: [http://Digital divide research, achievements and shortcomings](http://Digital%20divide%20research,%20achievements%20and%20shortcomings) [Accessed 28 Mar. 2017].

Jones, R., Ashurst, E., Atkey, J. & Duffy, B. (2015). Older People Going Online: Its Value and Before-After Evaluation of Volunteer Support. *Journal of Medical Internet Research*, [online] 17(5), p.e122. Available at: http://www.jmir.org/article/viewFile/jmir_v17i5e122/2 [Accessed 5 Apr. 2017].

Larsson, E. (2016). Promoting social activities and participation among seniors - Exploring and evaluating social and Internet-based occupational therapy interventions. [Online] Available at: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:895372/FULLTEXT01.pdf> [Accessed 28 Mar. 2017].

Olerup, A. (2013). *Uppsatsarbete i informatik*. [Online] Lund Universitet, Ekonomihögskolan. Available at: <http://portal.research.lu.se/portal/files/5635714/3694003.pdf> [Accessed 5 May 2017].

Robins, R., Trzesniewski, K., Tracy, J., Gosling, S. & Potter, J. (2002). Global self-esteem across the life span. *Psychology and Aging*, [online] 17(3), pp.423-434. Available at: http://ubc-emotionlab.ca/wp-content/files_mf/internetsepaper.pdf [Accessed 24 Apr. 2017].

Rogers, E. (1995). *Diffusion of innovations*. 4th ed. New York: Free Press.
https://books.google.se/books?hl=sv&lr=&id=v1ii4QsB7jIC&oi=fnd&pg=PR15&dq=diffusion+of+innovations+laggards&ots=DK-ptIXsaS&sig=pGtAQCDwZRYrTZGKAYKTPJqC-II&redir_esc=y#v=onepage&q=laggards%20&f=false

Rosén, A. (2017). Attityd. In: *Nationalencyklopedin*, 1st ed. [online] Available at: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/attityd> [Accessed 26 Apr. 2017].

Samuelsson, U. (2014). Digital (o)jämlighet, IKT-användning i skolan och elevers tekniska kapital. Dissertation in Education. [Online] Available at: http://nordicom.statsbiblioteket.dk/ncom/files/32524772/Samuelsson_pdf.pdf [Accessed 28 Mar. 2017].

Selwyn, N., Gorard, S., Furlong, J. & Madden, L. (2003). Older adults' use of information and communications technology in everyday life. *Ageing and Society*, [online] 23(05), pp.561-582. Available at: https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/1ED00D8474A73DD9B11D1CF3680E457D/S0144686X03001302a.pdf/older_adults_use_of_information_and_communications_technology_in_everyday_life.pdf [Accessed 5 May 2017].

Soi2016.se. (2017). *Internet är viktigt både privat och för arbetslivet*. [Online] Available at: <http://www.soi2016.se/internet-pa-arbetet/internet-ar-viktigt-bade-privat-och-for-arbetslivet/> [Accessed 26 Apr. 2017].

Statistiska centralbyrån (2010). *Privatpersoners användning av datorer och Internet 2009*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/statistik/_publikationer/le0108_2009a01_br_it01br1001.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2010). *Privatpersoners användning av datorer och Internet 2010*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/statistik/_publikationer/le0108_2010a01_br_it01br1101.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2012). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2011*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0108_2011A02_BR_IT01BR1201.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2013). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2012*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/statistik/_publikationer/le0108_2012a01_br_it01br1301.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2013). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2013*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0108_2013A01_BR_IT01BR1401.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2014). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2014*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0108_2014A01_BR_IT01BR1402.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2015). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2015*. [online] Statistiska centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0108_2015A01_BR_00_IT01BR1501.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska Centralbyrån (2016a). *Privatpersoners användning av datorer och internet 2016*. [online] Statistiska Centralbyrån. Available at: http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0108_2016A01_BR_00_IT01BR1601.pdf [Accessed 5 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2016b). *Andel personer som använt internet i stort sett varje dag*. [Image] Statistiska Centralbyrån. Available at: <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/it-bland-individer/pong/tabell-och-diagram/andel-personer-som-har-tillgang-till-internet-i-hemmet/> [Accessed 18 May 2017].

Statistiska centralbyrån (2016c). *Andel personer som har tillgång till internet i hemmet*. [Image] Statistiska Centralbyrån. Available at: <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/it-bland-individer/pong/tabell-och-diagram/andel-personer-som-har-tillgang-till-internet-i-hemmet/> [Accessed 18 May 2017].

Sveriges Konsumenter.se. (2017). *Digital vardag*. [Online] Available at: http://www.sverigeskonsumenter.se/Documents/St%C3%A5ndpunkter/Digital%20vardag%20-%20webb_print.pdf [Accessed 5 May 2017].

Swayne, M. (2016). *Sorry kids, seniors want to connect and communicate on Facebook, too*. [Online] ScienceDaily. Available at: <https://www.sciencedaily.com/releases/2016/04/160412134737.htm> [Accessed 29 Mar. 2017].

Uhl, K., Andrus, R. & Poulsen, L. (1970). How Are Laggards Different? An Empirical Inquiry. *Journal of Marketing Research*, [online] 7(1), p.51. Available at: <http://www.jstor.org/tc/accept?origin=/stable/pdf/3149506.pdf> [Accessed 5 Apr. 2017].